

รายงานการวิจัยเรื่อง

การประเมินอัตราประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน
ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัย
จากเงินรายได้คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2558
ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่ดำเนินการเสร็จ 2560

ชื่อโครงการ การประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อธิระวัฒน์ จันทิก

หน่วยงานที่สังกัด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย ทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากเงินรายได้คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปี 2558

ปีที่เสร็จ 2560

บทคัดย่อ

การประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อนำทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี และจัดทำแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก และประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้นำ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

โดยผลการวิจัยพบว่า จากผลการสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการศึกษาข้อมูลจากหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ พบว่า ส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมีขนาดเล็ก รองลงมาเป็นรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง และอันดับสุดท้ายขนาดใหญ่ สำหรับรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร พบว่า หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญในรูปแบบการดำเนินงานใน 3 ประเด็น ได้แก่ การบริหารการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผลการวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีค่าอรรถประโยชน์สูงสุดคือ รูปแบบการดำเนินงานแบบทั้ง 2 รูปแบบ คือ ทั้งแบบมีหน้าร้านและเป็นตัวแทนจำหน่าย รองลงมาคือ แบบเป็นตัวแทนจำหน่าย และแบบมีหน้าร้าน โดยมีค่าอรรถประโยชน์ เท่ากับ 55.50, 23.50 และ 21.00 ตามลำดับ

คำสำคัญ : อรรถประโยชน์พหุลักษณะ, เศรษฐกิจชุมชน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือรวมถึงข้อมูลในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลายท่านที่ได้นำเอาความรู้จากหนังสือและตำราของท่านที่ปรากฏในการอ้างอิงตามส่วนต่างๆ ของการเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง งานวิจัยฉบับนี้เกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมการวิจัยของกองทุนพัฒนาวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี และงานวิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำวิจัยจากเงินรายได้คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2558 ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ต้องการสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ดำเนินการทำวิจัย เพื่อให้มีผลงานการวิจัยอันเป็นการสร้างองค์ความรู้ ในทางวิชาการ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดของงานวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์.....	6
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น.....	9
แนวคิด ความหมายของวิสาหกิจชุมชน.....	15
พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน.....	29
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน.....	31
ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี.....	35
การวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ (multi - attribute utility analysis).....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	48
ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก.....	48
ส่วนที่ 2 ประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน.....	53
4 ผลการวิจัย.....	55
ตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจังหวัด เพชรบุรี.....	55

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
	ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภท สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	64
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี...	67
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
	สรุปผลการวิจัย.....	73
	อภิปรายผลการวิจัย.....	76
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	78
	บรรณานุกรม	80
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	89
	ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย.....	94

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3-1	แสดงการลดลงของค่าความคลาดเคลื่อน.....	48
4-1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการสำรวจข้อมูลเพื่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน.....	56
4-2	ความคิดเห็นต่อรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	57
4-3	รูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	63
4-4	สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
4-5	รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	65
4-6	น้ำหนักความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	67
4-7	ผลการวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
3-1	วงล้อแห่งความรู้.....	51
3-2	Flow chart แสดงขั้นตอนการดำเนินงาน.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตก่อนที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2540 ประชาชนชาวไทยทุกสาขาอาชีพอยู่ในช่วงของความเจริญรุ่งเรือง ความทันสมัยที่ทัดเทียมกับนานา ประเทศ จนถึงขั้นมีการคาดหวังไกลไปที่จะเป็นประเทศพัฒนาอันดับที่ 5 ของเอเชีย ด้วยวิธีการปั่นราคาสินค้าทุกประเภทให้มีราคาเกินความเป็นจริง รวมถึงสวน ไร่ นา มีมูลค่าในทางการค้ามากกว่าที่จะเป็นแหล่งทำมาหากิน จึงทำให้พื้นที่การเกษตรถูกเปลี่ยนมือไปใช้ในทางธุรกิจ เกิดปัญหาเกษตรกรขาดที่ทำกิน ราคาผลผลิตตกต่ำ มีการลงทุนในการทำธุรกิจซึ่งเป็นนโยบายที่จะทำให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมมากขึ้น การลงทุนการจ้างงานเพิ่ม คนชนบทจึงหลั่งไหลเข้าเมืองหลวง เปลี่ยนจากอาชีพอิสระที่มีความมั่นคงในชีวิตไปเป็นลูกจ้างเพียงเพื่ออยากให้ได้เงินเพิ่มขึ้น ประกอบกับการลงทุนตามแรงกระตุ้นจากนโยบายของรัฐบาล ทั้งๆ ที่ผู้ลงทุนยังขาดความรู้ความชำนาญ ขาดประสบการณ์ ขาดเงินทุนพื้นฐานของตนเอง และทำให้เป็นหนี้เกินตัว (ณัฐนันท์ หลักคำ, 2555)

ซึ่งสาเหตุสำคัญที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นนั้น คือ ขาดการเรียนรู้ เพราะถ้าศึกษาวิเคราะห์ และแยกแยะให้ชัดเจนจะทำให้รู้ได้ว่าสิ่งใดเหมาะสม หรือตรงกับความต้องการ สิ่งไหนที่เป็นประโยชน์ก็เลือกมาใช้ได้ตามต้องการ ซึ่งการเรียนรู้ของชุมชนก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้คนที่ขาดโอกาสเรียนในระบบ ได้ใช้ช่องทางนี้เรียนรู้ในสิ่งจำเป็นที่จะต้องรู้ เพราะต้องรู้ในสิ่งที่จะทำและต้องการทำในสิ่งที่รู้จริงเท่านั้น (ธวัชชัย บุญมี ,2555) และต่อมาในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในประเทศไทย ด้วยการลงไปศึกษากระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนที่ชุมชน ผลงานวิจัย พบว่า กระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเป็นการเตรียมความพร้อมของคน เพื่อรองรับการพัฒนาในทุกด้าน จึงได้นำเสนอผลงานวิจัยขึ้นนี้ต่อหน่วยงานพัฒนาต่างๆ ในประเทศ จากนั้นจึงให้กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund : SIF) ให้การสนับสนุนชุมชนต่างๆ ที่มีความพร้อม ได้จัดทำแผนแม่บทชุมชนทั่วประเทศ นับว่าการขยายผลครั้งใหญ่ ที่ทำให้ชุมชนตื่นตัวอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังมีเหตุการณ์ที่น่าเป็นห่วงว่าเมื่อนำแผนไปปฏิบัติพร้อมๆ กันทั่วประเทศ อาจจะมีปัญหาใหม่เกิดขึ้น คือ การถูกกล่าวหาว่ากลุ่มองค์กรต่างๆ เหล่านั้น หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นใหม่เป็นกลุ่มเถื่อน ธุรกิจเถื่อนและจะทำให้ชาวบ้านปั่นป่วนวุ่นวาย ดังนั้นจึงทำให้คณะทำงานชุดหนึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชนผู้มี

ประสบการณ์ นักวิชาการ นักกฎหมาย นักการเมืองกลุ่มเล็กๆ ได้ร่วมกันร่างพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งเรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน” จนพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนผ่านทุกขั้นตอนออกมาได้ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 โดยให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นสำนักงานเลขานุการ (เสรี พงศ์พิศ, 2546) จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการที่จะวางรากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศในระดับฐานรากของชุมชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

โดยกลยุทธ์การเติบโตทางเศรษฐกิจ จัดเป็นกลยุทธ์ขั้นพื้นฐานของประเทศกำลังพัฒนา กลยุทธ์ดังกล่าวถึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ผลักดันการพัฒนาประเทศไทย (จิตติ กิตติเลิศไพศาล และคณะ, 2551) ตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ และการเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อหัว ซึ่งตัวเลขดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามแนวทางการพัฒนาดังกล่าว ส่งผลให้มีการแย่งชิงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมมากขึ้น จากปรากฏการณ์ทางสังคมดังกล่าว จึงมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศมากขึ้น สะท้อนจากการปรับใช้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่ได้นำเอาหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่าง คน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและในปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ก็ได้ดำเนินการนำเอาหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้เป็นแนวทาง

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมากลับพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนล่วงเลยเข้ามาถึงต้นปี 2553 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะซบเซาและชะลอตัวเกินคาด เนื่องจากอุปสงค์ภายในประเทศมีการเติบโตช้า ภาคประชาชนภายในประเทศลดการใช้จ่ายใช้สอยและเพิ่มการออมมากขึ้น รวมถึงปัญหาความไม่สงบภายในประเทศ ส่งผลให้ภาคการส่งออกของไทยที่เป็นปัจจัยหลักในการนำความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจมาสู่ประเทศ ในช่วงเวลาที่ผ่านมาประสบภาวะหดตัวอย่างรุนแรง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) จึงทำให้ภาคธุรกิจหลายสาขาต่างได้รับผลกระทบ จนกระทั่งมีการปิดสถานประกอบการไปเป็นจำนวนมากรวมทั้งสถานประกอบการที่ยังเปิดกิจการอยู่ก็จำเป็นต้องปลดคนงานจำนวนมากเพื่อความอยู่รอด ทำให้ในขณะนี้เกิดภาวะการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น (สุชาติดา กิระกุล, 2553) แม้ว่าในช่วงต้นปี 2553 เศรษฐกิจไทยจะเริ่มมีภาวะที่ดีขึ้นภายใต้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก แต่ก็ยังมีปัจจัยเสี่ยงทางด้านปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ ที่อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ (ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2553) หลาย

ฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนจึงหันมาให้ความสำคัญต่อการลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) มากขึ้นทั้งการลงทุนเปิดกิจการใหม่หรือขยายกิจการเดิม ซึ่งธุรกิจ SMEs มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อรากฐานเศรษฐกิจแบบยั่งยืนและเป็นตัวจักรขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในระยะยาว โดยมีส่วนสนับสนุนและเชื่อมโยงไปสู่กิจการขนาดต่างๆ โดยเฉพาะกิจการขนาดใหญ่เป็นภาคการผลิตที่เพิ่มมูลค่าให้วัตถุดิบในประเทศ เพราะเป็นการประกอบการที่ใช้ทรัพยากรในประเทศเป็นหลัก และเป็นแหล่งรองรับแรงงานจำนวนมากในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของธุรกิจ SMEs กลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็เป็นกิจการชุมชนอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เกิดจากการรวมตัวกันขึ้นมาจากคนในชุมชน และใช้ทุนที่สำคัญในท้องถิ่นเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยแก้ปัญหาที่สำคัญของประเทศ (วรภัทร โตรณะเกษม, 2553)

เมื่อคนในสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ในฐานะเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เปิดโอกาสให้วิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนเพื่อรับรองสถานการณืและมีโอกาส ได้รับการส่งเสริมเพื่อพัฒนากิจการทำให้มีวิสาหกิจชุมชนจำนวนมากจดทะเบียน ซึ่งจากเดิม ปี 2554 มีวิสาหกิจชุมชนจำนวน 7,844 แห่ง ต่อมาปี 2555 เพิ่มขึ้นเป็น 10,218 แห่ง และในปัจจุบันปี 2556 มีวิสาหกิจชุมชนมากถึง 13,622 แห่ง ซึ่งจากการที่วิสาหกิจชุมชนมีการจดทะเบียนเพิ่มขึ้นทุกปี จึงเกรงว่าจำนวนที่เพิ่มขึ้นจะเกิดการพัฒนาคุณภาพที่ไม่เท่าทัน (อิราวัฒน์ ชมระกา, 2554) จึงอาจทำให้การที่วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นแล้วก็ทำกิจการอยู่ไม่ได้ยาวนาน และอีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญก็คือการลงทุนตามแรงกระตุ้นจากนโยบายของรัฐบาล โดยที่ผู้ลงทุนยังขาดความรู้ความชำนาญ ขาดประสบการณ์ ขาดเงินทุนพื้นฐานของตนเอง จนอาจส่งผลต่อผลได้ทางด้านเศรษฐกิจชุมชนที่ไม่ดีนัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการการประเมินอรรถประโยชน์จะเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ทางเลือกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้การวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ

เนื่องจากการวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ จะเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการมุ่งหาคำตอบในเรื่องอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและความเป็นไปได้ของผลการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้น เป็นแนวคิดสำหรับช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของแต่ละทางเลือกเพื่อประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) และหากพิจารณาถึง วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนมากจะเป็นสินค้าประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร โดยปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ การบริหารจัดการที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีความต่อเนื่องในการทำงาน เนื่องจากไม่มีการจัดตั้งหัวหน้ากลุ่มหรือบุคคลที่สามารถทำงานได้ประจำทุกวัน เพราะสมาชิกในกลุ่มทำงานในลักษณะของงานเสริม

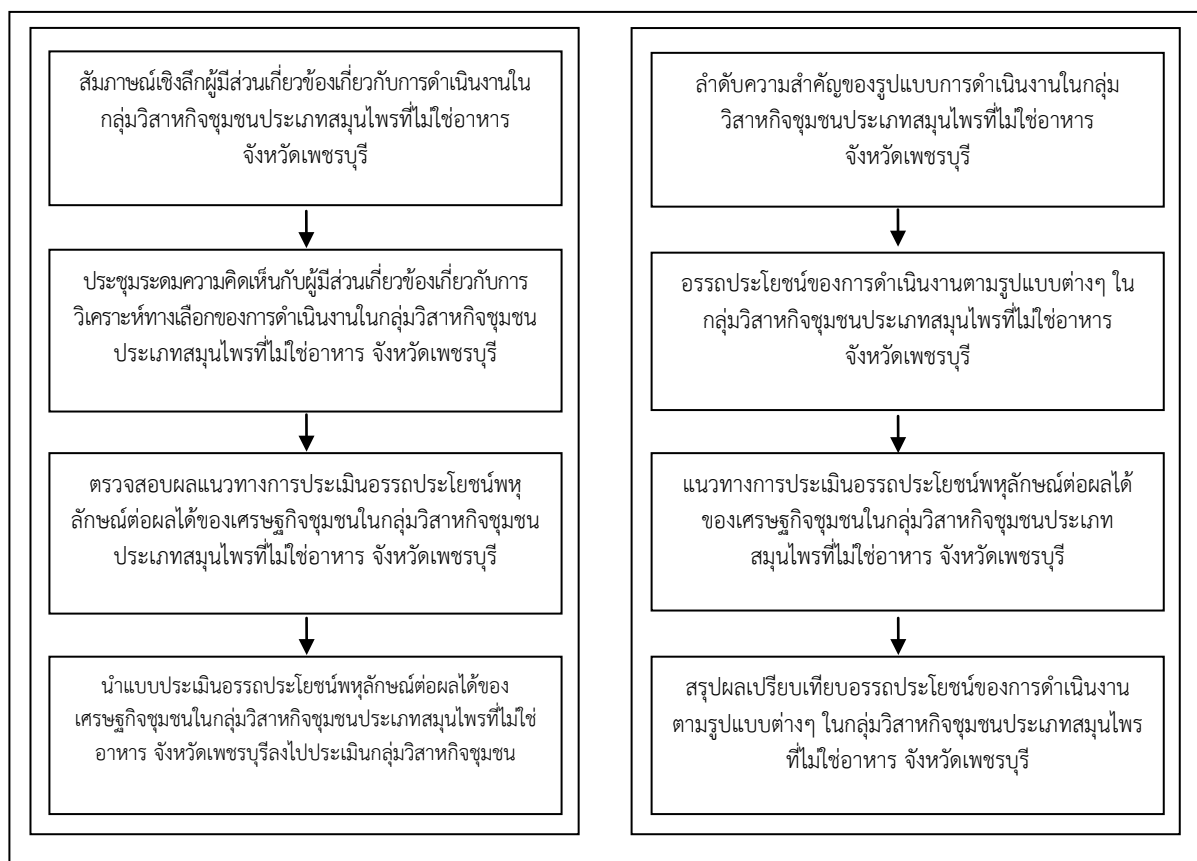
เมื่อว่างจากงานหลักจึงมาช่วยกันทำ ส่งผลให้ระบบการทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับพบว่าในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ระดับปรับปรุง 49 กลุ่ม ที่มีการดำเนินกิจการยังไม่เข้มแข็ง การบริหารจัดการกลุ่มไม่ชัดเจน ขาดกฎระเบียบที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีน้อยขาดความรู้สึกรักการเป็นเจ้าของ ฉะนั้นหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน จำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารจัดการ การผลิต และการตลาด และส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับวิสาหกิจชุมชนระดับดี และระดับปานกลาง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ในด้านของวิสาหกิจชุมชนมีการนำแนวคิดต่างๆ เข้ามาปรับใช้ เช่น การพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน แต่ยังไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับการนำอรรถประโยชน์พหุลักษณะมาประเมินผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จากปรากฏการณ์ข้างต้นจึงส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี และเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ตลอดจนจัดทำแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี สำหรับนำไปพัฒนาเป็นต้นแบบของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อนำทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อจัดทำแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี
2. ทำให้ทราบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี
3. ทำให้ได้แนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล พัฒนาชุมชน ได้นำไปประยุกต์ใช้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนโดยมีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ตลอดจนแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยเทคนิค Content Analysis

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้นำ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 17 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

นิยามศัพท์

สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรหรือมีสมุนไพรเป็นส่วนประกอบ อาจใช้ประโยชน์ และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ โดยประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ยาจากสมุนไพร เครื่องสำอางสมุนไพร วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน เช่น น้ำยาล้างจานสมุนไพร สมุนไพรไล่ยุงหรือกำจัดแมลง และรวมถึงผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่ใช้ทางการเกษตร เช่น น้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ เป็นต้น ในที่นี้หมายถึง สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเพชรบุรี

วิสาหกิจ หมายถึง วิสาหกิจของชุมชนที่มุ่งประกอบการเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชน และระหว่างชุมชนโดยนาวัตถุประสงค์ทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งงานวิจัยต้นแบบมาสร้างสรรค์ผลผลิตเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน ในที่นี้หมายถึง วิสาหกิจประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพัฒนาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ในที่นี้หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

อรรถประโยชน์ หมายถึง ความสามารถของสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ในอันที่จะให้ความพอใจแก่ผู้บริโภคสินค้าชนิดนั้น ๆ อรรถประโยชน์ จึงเป็นเพียงความรู้สึกนึกคิดซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้ ในที่นี้หมายถึง อรรถประโยชน์ต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

พหุลักษณะ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่สังคมหนึ่งๆ มีการดำรงอยู่ของในแต่ละชุมชน ในที่นี้จะหมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารของจังหวัดเพชรบุรี และมีความแตกต่างกันไปบ้างตามแต่ละสังคม โดยสามารถสรุปได้ด้วยการอาศัยเงื่อนไขของลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตการบริโภคและการกระจายผลผลิต ของครอบครัวต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นเรื่องของการประกอบอาชีพ การทำมาหากิน การจับจ่ายใช้สอย และการซื้อขายข้าวของ เครื่องใช้ต่าง ๆ ของผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ในที่นี้หมายถึง เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร การผลิต การตลาด และการเงิน ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในที่นี้หมายถึง รูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

การประเมินรรถประโยชน์ หมายถึง การวัดคุณค่า หรือความคุ้มค่าของการดำเนินงาน หรือการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง ประเมินรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อ ผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “การประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น
- 2.2 แนวคิด ความหมายของวิสาหกิจชุมชน
- 2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน
- 2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน
- 2.6 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี
- 2.7 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ (multi – attribute utility analysis)
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

ความหมายของความต้องการจำเป็น

บาร์โรว์ และมิลเบิร์น (Barrow and Milburn. 1990) ได้ให้ความหมายความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่ขาดแคลน หรืออาจจะไม่ขาดแคลนแต่จำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์บางอย่าง ในขณะที่ ดันเตอร์ และ แอนดิว (Dunter and Andrew. 1996) ได้ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง แรงจูงใจขั้นพื้นฐานหรือความจำเป็นของสิ่งมีชีวิตในขั้นพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก เครื่องนุ่งห่มและอากาศที่สะอาด และยอร์ก (York. 1982) ได้ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นทางการเมือง ว่าสิ่งที่เป็นเรื่องทางสังคมมักจะได้รับคำนิยามว่าเป็นปัญหาทางสังคมโดยผ่านกระบวนการทางการเมืองซึ่งจะมีตัวแสดงจำนวนมากที่เข้ามามีส่วนร่วมได้เสียในผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน

สำหรับสตัฟเฟิลบีม และคณะ ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นว่าหมายถึง สิ่งที่ต้องได้รับการตอบสนองหรือก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อได้รับการตอบสนอง โดยจำแนกความต้องการจำเป็นตามมุมมองที่แตกต่างกันได้ 4 มุมมอง ดังนี้ (Stufflebeam and other, 1985)

1. มุมมองความแตกต่าง (discrepancy view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (desired performance) กับการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (observed performance)

2. มุมมองของความเป็นประชาธิปไตย (democratic view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงความปรารถนาหรือความต้องการของคนส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอ้างอิงที่เชื่อถือได้

3. มุมมองของการวิเคราะห์ (analytic view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงสารสนเทศของสิ่งหนึ่งสิ่งใดในหน่วยงานที่บุคลากรผู้มีความสามารถได้พิจารณาถึงความเห็นว่ามีผลสำคัญต่อหน่วยงานและจะทำให้เกิดการพัฒนานในหน่วยงาน

4. มุมมองของการวินิจฉัย (diagnostic view) เป็นความต้องการจำเป็นที่กล่าวถึงสิ่งที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่ามี ความบกพร่องหรือขาดหายไป (deficiency or absence) และพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่ขาดหายไปนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน

แมคคิลลิป (Mckillip, 1987) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นว่าหมายถึงการตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ และพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา ความหมายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ 4 ลักษณะ คือ ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ความต้องการจำเป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ และความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา

วิสกิน และอัลชูลด์ (Witkin and Altschuld, 1995) กล่าวว่าความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างหรือช่องว่าง ระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างหรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่พึงปรารถนา สำหรับบริเวอร์ และคณะ (Reviere and other, 1996) ให้คำจำกัดความหมายของความต้องการจำเป็นว่าเป็นช่องว่างระหว่างสภาพการณ์ที่เป็นจริงและที่เป็นอุดมคติ ซึ่งเป็นที่รับรู้ทั้งของค่านิยมในชุมชนและยอมรับให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ และคอร์ทแมน (Kaufman, 2000) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็น คือ ผลต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลที่ต้องการ ในขณะที่สุวิมล ว่องวาณิช (2542) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นไว้ว่าเป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังหรือสิ่งที่ต้องการ กับสิ่งที่เป็นอย่างจริงในปัจจุบัน โดยความแตกต่างที่เกิดขึ้นจะบอกสภาพปัญหาที่มีอยู่

สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ อันประกอบด้วยความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ความ

ต้องการจำเป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ และความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความแตกต่างหรือช่องว่าง ระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่พึงปรารถนา โดยความแตกต่างที่เกิดขึ้นจะบอกสภาพปัญหาที่มีอยู่

ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

คำว่า การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) มีความหมาย ดังนี้ คอร์ฟแมน (Kaufman.1981) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นทางการซึ่งกำหนดช่องว่างระหว่างผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบันและผลลัพธ์หรือผลผลิตที่เป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านี้ตามลำดับความสำคัญและเลือกสิ่งที่เห็นว่าสำคัญที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

ริเวอร์ส และคณะ (Reviere and other.1996) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เมื่อมีการใส่ข้อมูลเข้าไปในการตัดสินใจแบ่งสรรทรัพยากร โดยมีความตั้งใจที่จะค้นหาและกำหนดสินค้าและบริการที่ชุมชนขาดแคลนเมื่อเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่ว ๆ ไปและมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องความรับผิดชอบของสังคมที่มีการจัดหามาให้ สำหรับวิสกิน (Witkin. 1995) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็น กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง และการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการดำเนินการและการจัดการทรัพยากร และนักวิชาการชาวไทยสุวิมล ว่องวาณิช (2542) กล่าวสรุปว่าการประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบัน (what is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) ที่มีระบบเพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยเป็นการระบุความต้องการจำเป็น พิจารณาตัดสินใจความขัดแย้ง ตรวจสอบสภาพทั่วไปตามธรรมชาติและหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำแผนการดำเนินงานขององค์กร

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการเพื่อทราบปัญหาและการรวบรวม ข้อมูลสำหรับการวางแผนแก้ไขปัญหา โดยนำผลจากการประเมิน มาทำการประเมินความต้องการจำเป็นต้องทำอย่างเป็นระบบ ถึงแม้ว่า จะต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแต่ก็เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองเป้าหมายนั้น ๆ หรือเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง และการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการดำเนินการและการจัดการทรัพยากร และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพในปัจจุบัน กับสภาพที่ควรจะเป็น ที่มีระบบ

เพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยเป็นการระบุความต้องการจำเป็น พิจารณาตัดสินความขัดแย้ง ตรวจสอบสภาพทั่วไปตามธรรมชาติและหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ ดังนี้ คือ

วิสกิน และอัลชูลด์ (Witkin and Altschuld, 1995) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรมการบริการ โครงสร้างขององค์การและการดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรมการบริการ โครงสร้างขององค์การและการดำเนินงานขององค์การให้ดีขึ้นหรือผสมผสานองค์ประกอบเหล่านี้เข้าด้วยกัน การประเมินความต้องการจำเป็นจะวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดว่าจะจัดสรรเงินพนักงาน อุปกรณ์ และทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

คมสร วงษ์รักษา (2540) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ของการประเมินความต้องการจำเป็นมี 4 ประการ คือ 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมายการตัดสินใจ ถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน 2) เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา อันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม 3) เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ และ 4) เพื่อนำไปใช้กับการรับรองสถาบันการศึกษา เช่น การประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษา ผลการประเมินชนิดนี้นำไปจำแนกความพยายามทางการศึกษาของโรงเรียนว่าเกิดประสิทธิผลหรือไม่ และยังจำแนกของเขตวิชาหรือสถานที่ตั้ง ซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามีน้อย

สุวิมล ว่องวานิช (2542) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ ความพยายามให้ได้ข้อมูลที่ช่วยเสริมการวางแผนการดำเนินงาน ทำให้การพัฒนากิจกรรมหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงนั้น

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ ดังนี้

วิสกิน และ อัลชูลด์ (Witkin and Altschuld. 1995) ได้จัดแยกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นตามระดับความต้องการ 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

ระดับที่ 1 (ปฐมภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ลูกค้า คนไข้ ผู้ใช้ข้อมูล ผู้แลกเปลี่ยน ผู้ที่มีศักยภาพเป็นลูกค้า

ระดับที่ 2 (ทุติยภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ และผู้วางนโยบาย เช่น ครู ผู้ปกครอง พนักงานที่อยู่ในสังคม ผู้ให้การดูแลรักษา ผู้เชี่ยวชาญในด้านการดูแลสุขภาพ พนักงานในโรงงาน พนักงานไปรษณีย์ เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา ผู้จัดการ

ระดับที่ 3 (ตติยภูมิ) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวกับทรัพยากรหรือการแก้ไขปัญหา เช่น อาคาร อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เครื่องไม้เครื่องมือ พัสดุ เทคโนโลยี โปรแกรม ขนาดห้องเรียน กระบวนการผ่าตัด ระบบการนำข้อมูลมาใช้ การขนส่ง เงินเดือนและผลประโยชน์ระบบการจัดส่งโปรแกรม การจัดแบ่งเวลา สภาพแวดล้อมในการทำงาน

คอร์ทแมน (Kaufman, 1981) จัดแยกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็น ไว้ 2 ประเภท ตามของข่ายของการประเมิน คือ การประเมินความต้องการจำเป็นภายนอก (external needs assessment) และการประเมินความต้องการจำเป็นภายใน (internal needs assessment) เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทวิธีการประเมินความต้องการจำเป็นดังกล่าว ได้แก่ ขอบข่ายการดำเนินงานและประโยชน์ที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น นั่นคือ การประเมินความต้องการจำเป็นภายใน เป็นการวิเคราะห์ที่ความต้องการจำเป็น เพื่อศึกษา จัดลำดับ คัดเลือกความต้องการจำเป็นภายในขอบเขตขององค์กร ในขณะที่ความต้องการจำเป็นภายนอก เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่มุ่งหวังจะให้ได้ความต้องการจำเป็นที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อองค์กรและต่อสังคมโดยรวม

สุวิมล ว่องวานิช (2542) กล่าวว่าความต้องการจำเป็นแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะที่ใช้ในการจัดประเภท ได้แก่ 1. ระดับความต้องการจำเป็น เช่น ความจำเป็นขององค์กร (organizational needs) ความต้องการจำเป็นของบุคลากร (personal needs) ความจำเป็นของกลุ่ม (group needs) 2. สาระเนื้อหาของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร (staff development needs) ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม (development needs) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร (curriculum development needs) 3. ระดับความลึกซึ้งของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (felt needs) ความต้องการจำเป็นเชิงวิเคราะห์ (analytical needs) 4. สิ่งที่ถูกประเมิน เช่น ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (input needs) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (process needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (outcome needs) ความต้องการจำเป็นด้านแก้ปัญหา (solution needs) ตามความคิดของ Kaufman ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยและด้านกระบวนการ ถือเป็น “ความต้องการจำเป็นเทียม หรือ กึ่งความต้องการ

จำเป็น” (quais needs) ส่วนความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ ถือเป็น “ความต้องการที่แท้จริง” (needs) 5. ช่วงเวลาที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (present หรือ current needs) ความต้องการจำเป็นในอนาคต (future needs) 6. ธรรมชาติของข้อมูลที่แสดงความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นเชิงคุณลักษณะ (qualitative needs) ความต้องการจำเป็นเชิงปริมาณ (quantitative needs) และ 7. เจ้าของความต้องการจำเป็น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ความต้องการจำเป็นด้านปฐมภูมิ (primary needs) ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ (service receivers) ในทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน และความต้องการจำเป็นทุติยภูมิ ซึ่งแบ่งความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ (service providers) เช่น ความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร อย่างไรก็ตาม Witkin ได้เพิ่มเติมระดับความต้องการจำเป็นระดับที่สาม (tertiary needs) ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากร และการแก้ไขปัญหา (resources/solution)

สรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นมีหลายประเภทด้วยกันตามที่นักการศึกษาได้เสนอไว้ ดังนั้นในการเลือกประเภทของการประเมินความต้องการจำเป็นให้เหมาะสมมาใช้ในการประเมิน จะต้องอาศัยวัตถุประสงค์ของการประเมินความต้องการจำเป็นนั้นเป็นตัวกำหนดในการเลือก โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช้อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น

นักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ ดังนี้

สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam and other, 1985) ได้กล่าวถึงกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นว่าประกอบด้วยชุดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน 5 ชุด คือ 1. การเตรียมการที่จะทำการประเมินความต้องการจำเป็น 2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น 3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น 4. รายงานข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น และ 5. การนำข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการมาประยุกต์ใช้ขั้นตอนเหล่านี้ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นเรียงลำดับตามลำดับตายตัวเนื่องจากแต่ละขั้นตอนสามารถเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันและเนื่องจากไม่สามารถหลีกเลี่ยงลักษณะของการเกิดเวียนเป็นวัฏจักรได้

วิสกิน และ อัลชูลด์ (Witkin and Altschuld, 1995) ได้เสนอโมเดลการประเมินความต้องการจำเป็นที่เรียกว่า “three-phase model” โดยแบ่งขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ออกเป็น 3 ระยะ

ระดับที่ 1 ก่อนการประเมิน (การสำรวจ) เป็นระยะการเตรียมการก่อนการประเมินความต้องการจำเป็น ได้แก่ การกำหนดแผนการดำเนินการ การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักการ กำหนดขอบเขตหรือประเด็นของความต้องการจำเป็น การระบุข้อมูลที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของความต้องการจำเป็น รวมถึงการกำหนดข้อมูลที่จะรวบรวม แหล่งที่มาของข้อมูล วิธีการระดับความสามารถในการใช้ข้อมูล

ระดับที่ 2 การประเมิน (การเก็บรวบรวมข้อมูล) เป็นระยะการเก็บข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความต้องการจำเป็นก่อนหลังขั้นแรกการวิเคราะห์สาเหตุ ระดับที่ 1,2 และ 3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ระดับที่ 3 หลังการประเมิน (การนำไปใช้ประโยชน์) เป็นระยะของการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น ได้แก่ การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นก่อนหลังในทุกระดับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ การพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหา การพัฒนาแผนปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหา การประเมินความต้องการจำเป็น การเผยแพร่ผลที่ได้รับ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนประเมินความต้องการจำเป็นประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ คือ การกำหนดจุดประสงค์ของการประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดวิธีการของการประเมินความต้องการจำเป็น การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น การรายงานผลการประเมินความต้องการจำเป็น และการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็น โดยประกอบด้วย การเตรียมการที่จะทำการประเมินความต้องการจำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น รายงานข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

2.2 แนวคิด ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

จากการรวมตัวกันของประชาชนในชุมชนเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้าที่มีอยู่มากมาย โดยเป็นกลุ่มธุรกิจที่ยังมีขนาดไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SME) หรือสหกรณ์ แต่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งธุรกิจในระดับนี้ยังมีปัญหาที่ประสบอยู่ คือ ไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนอื่นๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ และการสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง เนื่องจากข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย และความต้องการไม่ชัดเจน ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดให้มีการออกกฎหมายรองรับ

การประกอบการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้กับธุรกิจชุมชนที่ยังไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบธุรกิจในอนาคตของของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้นได้ (กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2553)

วิสาหกิจชุมชนความหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (คำสั่งสัญญาไทย, 2553) หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน จากความหมายดังกล่าวนี้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้นำไปใช้เป็นหลักการและเผยแพร่ให้กับชุมชนเพื่อการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย “วิสาหกิจชุมชน” ที่กว้างขวางและน่าสนใจ ดังนี้

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2545) กล่าวว่า “วิสาหกิจ” ตรงกับคำว่า Enterprise ดังนั้น State Enterprise จึงใช้คำไทยว่า “รัฐวิสาหกิจ” แต่ถ้าการประกอบการโดยเอกชน Enterprise ก็มีการใช้คำว่า “ธุรกิจ และวิสาหกิจ” เช่น Small and Medium Enterprise (SMEs) คำที่นิยมใช้กันในภาษาไทย คือ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตัวอย่างเช่น สถาบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น สรุปว่า Enterprise ถ้าเป็นของรัฐภาษาไทยจะใช้คำว่าวิสาหกิจ ถ้าเป็นของเอกชนจะใช้ทั้งคำว่าธุรกิจและวิสาหกิจ ความจริงชุมชนไม่ใช่รัฐ สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของก็ต้องจัดว่าเป็นภาคเอกชนเช่นเดียวกัน ดังนั้น คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” ก็สามารถใช้คำว่า “ธุรกิจชุมชน” แทนได้ และโดยความเป็นจริง คำว่า “ธุรกิจชุมชน” มีการใช้แพร่หลายมากกว่า อย่างไรก็ตามบางคนอาจมีความรู้สึกว่าการใช้คำว่า “ธุรกิจ” อาจจะสื่อความหมายไปถึงการลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนเป็นกำไรสูงสุดซึ่งอาจจะไม่ใช่เป้าหมายของการประกอบการของชุมชน บางคนจึงเห็นว่าควรใช้คำว่า “วิสาหกิจชุมชน”

เสรี พงศ์พิศ (2546) และสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2553) ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้อง โดยเห็นว่าชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ เป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจชุมชน ไม่ใช่อะไรแปลกแยกและทำให้เกิดปัญหาต่อชุมชนหรือสังคม ไม่ใช่คนนอกมาตั้งโครงการให้ สั่งการ หรือกำหนดให้คนในชุมชนเป็นคนทำ โดยมีผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน มีการดำเนินการในชุมชน ไม่ใช่เอาไปทำที่อื่น หรือชาวบ้านไปร่วมลงทุน

ที่อื่น โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก การริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน ทำให้เกิดนวัตกรรมของชุมชน ไม่ใช่อะไรที่เลียนแบบคนอื่น เห็นคนอื่นประสบความสำเร็จแต่เน้นพัฒนาสิ่งใหม่ๆ เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล ดำเนินการบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ กิจกรรมต่าง ๆ เชื่อมโยงกันเป็นชุดกิจกรรมที่เกื้อกูลกันไม่ใช่ขัดแย้งกันเอง มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการเรียนรู้ ความรู้ ไม่ใช่เกิดจากเงินหรือโครงการ ถ้ามีฐานความรู้วิสาหกิจชุมชนจะอยู่รอด และมีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

สรุปได้ว่า “วิสาหกิจชุมชน” เป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยมีผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน มีการดำเนินการในชุมชน ไม่ใช่เอาไปทำที่อื่น หรือชาวบ้านไปร่วมลงทุนที่อื่น โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก การริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน ทำให้เกิดนวัตกรรมของชุมชน ไม่ใช่อะไรที่เลียนแบบคนอื่น เห็นคนอื่นประสบความสำเร็จแต่เน้นพัฒนาสิ่งใหม่ๆ เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล โดยผู้วิจัยได้นำการศึกษาแนวคิดนี้ในการไปเป็นแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์ต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 เกิดจากการนำเสนอของตัวแทนเครือข่ายองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ร่วมกับมูลนิธิหมู่บ้าน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อต้นปี 2544 เพื่อรองรับกระแสการเคลื่อนตัวของกระบวนการความคิดในการประกอบวิสาหกิจเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ผ่านกระบวนการร่างโดยตัวแทนเครือข่ายองค์กรดังกล่าว ร่วมกับผู้แทนภาครัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอเพื่อขอความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2548 เป็นต้นมา ทั้งนี้พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (เสรี พงศ์พิศ และ สุภาส จันทร์หงษ์, 2548)

หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการ จัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนา ระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าใน ระดับใด รวมไปถึง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการกิจการขนาดย่อม และ ขนาดกลางต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

องค์ประกอบที่สำคัญ

พระราชบัญญัตินี้แบ่งออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 วิสาหกิจชุมชน หมวดที่ 2 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมวดที่ 3 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หมวดที่ 4 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยมีสาระสำคัญ สรุป ดังนี้ (เสรี พงศ์พิศ และ สุภาส จันทร์หงษ์, 2548)

1. ให้มีการจดทะเบียนรับรองสถานะวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน โดยยื่นขอจดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร (มาตรา 5 และมาตรา 6)

2. ให้มีคณะกรรมการ (มาตรา 12 มาตรา 20 และมาตรา 31) ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด และคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน

3. ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณาอนุกรรมการได้ (มาตรา 19)

4. ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน หรือ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร (มาตรา 25) ได้แก่

4.1 วิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิ (มาตรา 26) ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้การจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากรหรือ ภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้นๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิต และบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับ ปฐมภูมิมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเอง

4.2 วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้ว (มาตรา 27) ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้ว อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนใน

ระดับที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือ ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่างๆ ทั้งในด้านคุณภาพ การผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

4.3 เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (มาตรา 28) ให้มีการสนับสนุนการจัดตั้งการประกอบการ การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อขยายและสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ในหัวข้อนี้เป็นการนำเสนอรายละเอียดของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ซึ่งรวบรวมโดย สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์, อีระพล อรุณะภักดิ์, ปฏินันท์ สันติเมทนีดล, สถาพร ลิ้มมณี, ไพฑูรย์ นาคฉ่า, สุรียกานต์ ชัยเนตร และนิมล เรืองดี แห่งสำนักพิมพ์วิญญูชน ซึ่งรวบรวมไว้ในปี พ.ศ. 2548 โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"วิสาหกิจชุมชน" หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

"เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน" หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทากิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

"กิจการวิสาหกิจชุมชน" หมายความว่า กิจการของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

"คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด" หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด แล้วแต่กรณี

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

วิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๕ วิสาหกิจชุมชนใดที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖ เมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรได้รับคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนมีลักษณะและวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่วิสาหกิจชุมชนนั้น

มาตรา ๗ การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน
- (๒) ชื่อและที่อยู่ของผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน
- (๓) ชื่อและที่อยู่ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- (๔) กิจกรรมที่วิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ

มาตรา ๘ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินให้วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งประสงค์จะดำเนินการต่อไปแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วิสาหกิจชุมชนใดไม่แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน ให้กรมส่งเสริมการเกษตรมีหนังสือเตือนให้วิสาหกิจชุมชนนั้นแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ถ้าไม่มีการแจ้งตามคำเตือนดังกล่าว ให้กรมส่งเสริมการเกษตรถอนชื่อออกจากทะเบียน วิสาหกิจชุมชนใดประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๙ ให้นำบทบัญญัติในหมวด 1 มาใช้บังคับแก่การจดทะเบียนจัดตั้ง การแจ้งดำเนินกิจการ และการเลิกกิจการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม ให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วมีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ การบริการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามข้อบังคับของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้น

ข้อบังคับตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยจะต้องกำหนดให้การดำเนินการของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเป็นไปตามความสมัครใจโดยจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้

มาตรา ๑๑ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

(๑) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายในของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายดังต่อไปนี้

(ก) ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งหรือการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบทรัพยากรหรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่น

(ข) ให้ความรู้ การฝึกอบรม หรือความช่วยเหลือในการปรับปรุงหรือพัฒนาการผลิตการให้บริการ การบริหารจัดการ การหาทุน การตลาด และอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ค) ให้คำแนะนำหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

(๒) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือกิจการภายนอกของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่ายดังต่อไปนี้

(ก) เป็นคนกลางในการติดต่อกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน เพื่อขอรับความช่วยเหลือและการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(ข) ประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือดำเนินกิจกรรมอื่นอันเป็นประโยชน์หรือเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

(๓) เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมความสามัคคีและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพใน

การดำเนินงานไม่ว่าในด้านคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการพัฒนาการตลาด

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายหรือมาตรการในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

หมวด ๓

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนสิบสามคน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้อำนวยการธนาคารออมสิน

(๓) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน จำนวนสิบคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแต่งตั้งผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชนอีกหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและแผนการพัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

(ก) ให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(ข) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชน

(ค) สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน

(ง) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (ก) และ (ข) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการที่ปรึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่กรณีที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ถือว่ามิใช่ลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 12 (4)

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษเว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๕ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (ก) และ (ข) มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๑๒ (ก) และ (ข) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ต้องคาพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกโดยไม่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือก กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ และให้นำความในมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดทุกจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรุงเทพมหานครประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรรมการพัฒนาชุมชนผู้แทนกรมส่งเสริมการค้าส่งออก ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจำนวนหกคนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความ

เชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคนในกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ และเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธาน กรรมการ ปลัดจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด พาณิชยจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนกรมสรรพากรที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนธนาคารออมสินที่มีสาขาตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นหนึ่งคน ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนจำนวนหกคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนั้น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการบริหารธุรกิจหนึ่งคน ด้านการเงินหนึ่งคน และด้านการค้าและอุตสาหกรรมหนึ่งคน ในจังหวัดนั้น เป็นกรรมการ และเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และแผนการ พัฒนาและส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๒) ประสานงานกับหน่วยงานทางภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น หรือการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัด แล้วแต่กรณี

(๔) พิจารณาหรือเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๔

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย มาตรการ หรือแผนการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่คณะกรรมการกำหนดหรือเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๒ ให้นำความในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แต่งตั้งโดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดังกล่าวตามมาตรา ๑๖ (๓) ให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้ออก

ให้นำความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ให้กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการตามมาตรา ๒๐ และกรรมการตามมาตรา ๓๑ ได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๔ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่และรับผิดชอบงานตามวรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด

หมวด ๔

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๒๕ วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการได้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้ และการสนับสนุนในการจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากร หรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่น นั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วตามมาตรา ๒๖ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้นตาม

ความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาด การร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพการผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ ให้คณะกรรมการให้การสนับสนุนในการจัดตั้งการประกอบการ การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการค้าวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการ เพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือ รวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ

ในการส่งเสริมตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณาให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า หรือให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๐ ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการที่คณะกรรมการจัดให้มีขึ้นตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ และการส่งเสริมหรือการสนับสนุนตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

(๒) ให้การส่งเสริมและสนับสนุน หรือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบการ

(๓) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเป็นไปตามความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการ การบัญชี ภาษีอากร หรือการถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีด้านการผลิตหรือการตลาด

(๔) เสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานหรือการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๕) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชน

มาตรา ๓๑ ให้มีคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสองคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานการดำเนินการของกองทุนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการซ้ำซ้อนที่ไม่เกิดประโยชน์ และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

(๒) ติดตาม และประเมินการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๓) เสนอแนะต่อกองทุนที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานหรือการแก้ไขปัญหาเงินทุนในการสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชน

(๔) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่กรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งโดยอนุโลม เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดังกล่าวตามมาตรา ๑๖ (๓) ให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการให้ออก

ให้นำความในมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใดกำหนดให้กิจการวิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินการใดอันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการวิสาหกิจชุมชนได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่คณะกรรมการประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แล้วไม่บรรลุผล ให้คณะกรรมการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๔ ในวาระเริ่มแรก ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) กรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตามมาตรา ๒๐ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

โดยสรุป เป้าประสงค์ของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ก็เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นการส่งเสริมจะครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านคุณภาพการผลิต การบริหารจัดการ เงินทุน การตลาด การบรรจุภัณฑ์ การบริหารงานบุคคล การบัญชี การจัดการทุน การวิจัยประเมินผล การจัดการวัตถุดิบ และด้านอื่นๆ โดยพิจารณาส่งเสริมผ่านหน่วยงานภาคเอกชน และส่งเสริมผ่านส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีเจตนาที่จะพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง และสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสามารถแข่งขันทางการค้าภายใต้โลกาภิวัตน์ได้ต่อไปในอนาคต โดยมีจุดมุ่งหมายให้หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ได้ร่วมกันทำงานและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างมีเอกภาพ โดยการให้มีกฎหมายรองรับและรับรองสถานภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างชัดเจน นอกจากนั้น หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ยังสามารถบูรณาการในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยเศรษฐกิจฐานราก และเป็นหน่วยเล็กๆ หน่วยหนึ่งในสังคม ให้มีความรู้ ความสามารถ พัฒนาตนเอง และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุข มีเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน

การกำหนดทิศทางองค์กรของวิสาหกิจชุมชน ว่ามีการให้ความสำคัญหรือคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชน หรือผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่ ไม่ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการประกอบการก็ตาม และนอกจากนี้ยังประเมินการกำหนดแนวทางการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรมซึ่งหมายถึง การดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า สินค้า บริการ และต่อตนเอง ไม่เอาเปรียบ ซื่อสัตย์ ตรงเวลา มีคุณภาพ ปลอดภัย ฯลฯ ของวิสาหกิจชุมชนด้วย (สุภาพ สุทธิรักษ์, 2551)

การวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน

การวางแผนการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน มุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน เพื่อจุดมุ่งหมายในการนำแนวความคิด กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการของวิสาหกิจชุมชน การแปลงแนวคิดเป็นแผนดำเนินการวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับแผนแม่บทชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนแสดงถึงการถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติตาม

แผนไปสู่สมาชิก การติดตามควบคุมและการปรับแผน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมาย มุ่งเน้นแง่มุมสำคัญ 3 ประการ คือ ครอบครัวยุติตนเอง ชุมชนเครือข่ายพอเพียง และธุรกิจพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ (วชิรวัชร งามละม่อม, มปป.)

การบริหารตลาด

การทำความเข้าใจต่อความต้องการของ ลูกค้าและตลาด ซึ่งมีทั้งตลาดภายในและภายนอกชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนเป็นหลัก มีการบริหารเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตหรือบริการที่มีความสัมพันธ์กันเกื้อกูลกัน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน สร้างความประทับใจความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพ ความปลอดภัยของสินค้าหรือบริการ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิสาหกิจชุมชนและลูกค้า การรับฟังข้อมูลความพอใจของลูกค้าเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนได้มีการเรียนรู้ทำความเข้าใจลูกค้าและตลาด เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนร่วมกันดูแลทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้มีใช้ตลอดไปอย่างสมดุล (วชิรวัชร งามละม่อม, มปป.)

การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การจัดการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนเองที่มีการจัดเก็บและรวบรวมอย่างมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ มีความพร้อมและสะดวกในการนำมาใช้งาน ทำให้การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และการจัดการความรู้ของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มความสามารถในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล, 2554)

การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

การบริหารสมาชิกมุ่งเน้นการบริหารจัดการชุมชน ที่ประกอบด้วย คน ความรู้ ความสามารถ ภูมิปัญญาของชุมชนและเครือข่าย ภายใต้กระบวนการตัดสินใจในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแผนดำเนินการวิสาหกิจชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำไปบริหารจัดการสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และขยายผลสู่เครือข่าย

กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ

กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ หมายถึง “กระบวนการหรือวิธีการต่างๆ ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และส่งผลต่อความสำเร็จและการเติบโตของกิจการ” (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล, 2554)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล

ข่าวสาร การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ เพื่อนำมาใช้เป็น แนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนเกิดจากการพัฒนาการเศรษฐกิจของโลกตามแนวทางทุนนิยม ได้ ก่อให้เกิดปัญหาและผลเสียหลายประการแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา และในขณะเดียวกัน การศึกษาค้นคว้าเศรษฐกิจชุมชนในหลายประเทศทำให้มีหลักฐานในเชิงประจักษ์ว่า แม้สังคมเศรษฐกิจจะผ่านพัฒนาการมาแล้วหลายขั้นตอน นับแต่ชุมชนบุพกาลผ่านยุคเจ้าขุนมูลนาย ยุคการค้าอาณานิคม และการเติบโตของระบบทุนนิยม แต่ชุมชนหมู่บ้านก็ยังคงดำรงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง และยังมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง

ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2556) ได้กล่าวถึง “เศรษฐกิจชุมชน” จึงหมายถึง ระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น หรือชุมชนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีแต่เพียงมิติทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขของรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และรวมถึงการมีระบบคุณค่าเข้าไปด้วย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง, 2541) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจชุมชนไว้ว่าหมายถึงการผลิตการแปรรูป การบริโภคการค้าและการบริการ ที่เป็นการตัดสินใจดำเนินการของชุมชนในชุมชนเพื่อชุมชน

ในมุมมองดังกล่าวนี้เป็นมุมมองในแง่ที่ว่าเศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ หน่วยงานและ/หรือผู้เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจ และมีความมุ่งมั่นร่วมกันว่า การพัฒนาเพื่อให้เกิดความรุ่งเรืองและความอยู่รอดปลอดภัยของสังคมไทย และประเทศไทยทั้งมวลนั้นจำเป็นที่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับล่าง คือชุมชนชนบทต้องมีความสัมพันธ์กับการเมืองการปกครอง การศึกษา วัฒนธรรมของคนทั้งประเทศ เศรษฐกิจชุมชนคือการทำงานเพื่อการดำรงชีพในแนวสัมมาชีพเพื่อการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนมนุษย์อื่นในหมู่บ้านนั่นเอง ตามนัยความหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น ชาวบ้านที่สนใจจะรวมกลุ่มกันในด้านเกษตร สามารถรวมกลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์มูลนิธิ สมาคม เพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมด้านอาชีพ การดำเนินงานของชาวบ้านดังกล่าว จะดำเนินงานในพื้นที่ชุมชนของตนเอง โดยจะเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์, 2556)

รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ในการดำเนินงานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้แนวคิดที่เสนอไว้ในหัวข้อข้างต้น มีรูปแบบการพัฒนา ดังนี้

(1) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งประกอบด้วยคนในท้องถิ่นซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้านๆ ละ 2 คน องค์ประกอบของ อบต. ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ กรรมการบริหาร อบต. และสภา อบต. มีนายอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอเป็นที่ปรึกษา

(2) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ ดำเนินการในพื้นที่ชุมชนชนบทซึ่งประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการดำเนินการในรูปกลุ่มโดยมี อบต. หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพราะเป็นหน่วยงานระดับชุมชนทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในพื้นที่

จากความหมายของเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองและรูปแบบการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเองนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง เป็นการดำเนินงานของชุมชน เพื่อชุมชนเป็นการตัดสินใจโดยชุมชนเอง โดยมีการดำเนินการในพื้นที่ชนบท จะเป็นการดำเนินการร่วมระหว่างองค์กรชุมชนในชนบทหรือหรือ อบต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ ทั้งนี้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นไปภายใต้แนวคิดการจัดการด้านการเกษตรแบบครัวเรือนตามแนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่

การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของกระทรวงมหาดไทย กำหนดแนวทางในการพัฒนา กระทรวงมหาดไทยรับสนองนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยได้จัดการสัมมนาทางวิชาการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ประชาชนชาวบ้านและประชาชนทั่วไป เพื่อนำมากำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งศูนย์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองร่วมกับปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ได้ระบุแนวคิดของนักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน ดังนี้

(1) การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศจะต้องเริ่มที่ชุมชนในชนบทหรือภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศ อันเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับมหภาค จุดสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน คือ ยึดชุมชนเป็นหลัก ประชาชนต้องสามัคคีร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน พึ่งตนเอง และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งเป็นเสมือนทุนทางสังคมโดยเริ่มจากการส่งเสริมการผลิตขั้นพื้นฐาน คือ การเกษตรผสมผสานตามแนวทางทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ซึ่ง

ภาครัฐ ภาคเอกชน ต้องเข้าไปให้การช่วยเหลือ สนับสนุนจัดหาสระน้ำในแปลงไร่ นาของเกษตรกร และทำแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ เป็นแหล่งน้ำสำรองสำหรับเติมน้ำให้แหล่งน้ำในแปลงไร่-นา ขณะเดียวกันก็เป็นมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยแล้งในช่วงฤดูแล้งทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าว ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนเป็นหลัก

(2) การร่วมกลุ่มของประชาชนต้องใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือเป็นปัจจัยที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ของสมาชิก เพราะกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่สมาชิกเห็นประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม เป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น การรวมกลุ่มที่มีเป้าหมายเพื่อการผลิต กลุ่มเพื่อระดมทุนกลุ่มเพื่อการแปรรูปผลผลิต กลุ่มเพื่อการตลาด และกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น การรวมกลุ่มจะต้องมุ่งไปที่ กลุ่มออมทรัพย์ หรือกองทุนชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืมของชุมชนในการประกอบอาชีพ ดำรงชีพและสวัสดิการแก่ชุมชน และนำทุนไปสู่การแปรรูปผลผลิต (กลุ่มอาชีพ) ในขณะเดียวกันก็ต้องมีร้านค้าชุมชน (สหกรณ์) เพื่อทำหน้าที่เป็นการรวมกันซื้อ รวมกันขายทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคและปัจจัยการผลิต (ตามทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 และ 3)

(3) ประชาชนในชนบทได้มีการรวมกลุ่มมานานแล้ว ซึ่งมีทั้งที่ประสบปัญหา และที่ประสบผลสำเร็จมีการพัฒนาตัวเองให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ก็มีอยู่มากมาย แต่กลุ่มเหล่านั้นกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ขาดการเชื่อมโยงกัน ดังนั้น หากจะสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มชาวบ้านจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายของกลุ่มชาวบ้านขึ้น โดยจะต้องสำรวจว่ามีกลุ่มชาวบ้านอยู่ที่ไหนบ้างทำอะไรกันอยู่ และมีความสามารถในการบริหารงานเป็นอย่างไร ในขณะเดียวกันก็ต้องรู้ว่ากลุ่มชาวบ้านนั้น มีปัญหา มีข้อจำกัด มีอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของเขาในเรื่องอะไรบ้าง และจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน (Mapping) เพื่อให้ภาครัฐสามารถให้การสนับสนุนได้ตรงกับความต้องการ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานแบบพึ่งตนเองของชุมชนได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ภาครัฐควรต้องเข้าไปช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริม

นอกจากนั้น องค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง และประชาชนชาวบ้านเหล่านั้น ยังเป็นแบบอย่างที่จะให้ชาวบ้าน หรือกลุ่มอื่น ๆ ได้ไปศึกษา เรียนรู้กระบวนการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จเป็นเสมือนมหาวิทยาลัยชาวบ้าน

(4) ปัญหาพื้นฐานของภาคเกษตรกรรม หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือน คือ “ตลาด” ซึ่งเมื่อชาวบ้านทำการผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ แล้ว ไม่สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่เป็นธรรม แนวคิดในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ การจัดให้ตลาดนัดชุมชนหรือลานค้า ชุมชนในทุกอำเภอ เพื่อให้เกษตรกร หรือกลุ่มอาชีพนำผลผลิตออกมาจำหน่าย ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านมีตลาดที่ขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม และประชาชนในเมืองเองก็ซื้อผลผลิตได้ในราคาถูก ในขณะเดียวกันเกษตรกรและกลุ่มอาชีพก็สามารถใช้ลานค้าชุมชนเป็นเวทีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการผลิต ซึ่งจะเป็นการช่วยให้มีการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของ

ตนให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นสถานที่ที่จะให้ภาคธุรกิจได้เข้ามาคัดเลือก ซื้อ สั่งซื้อผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปจำหน่ายในเมือง หรือต่างประเทศต่อไปได้

(5) จัดให้มีการประชุมประชาคมเศรษฐกิจพื้นฐานของชุมชนระดับอำเภอในทุกอำเภอ เพื่อให้เป็นเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรัชญาหรือแก้ไขปัญหาของชุมชนเองวางแผนจัดทำโครงการ และการแสวงหางบประมาณ ในลักษณะแบบ “คิด (ใหม่) เอง ทำเอง” ระหว่าง “เพื่อน” ด้วยกัน โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการ หน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันศึกษาต่าง ๆ คอยเสริมความช่วยเหลือให้เป็นเวทีประชาคมอำเภอ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง เป็นการมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานล่างของสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้านตำบล โดยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ด้วยการสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองให้เกิดขึ้นในสังคมไทย สร้างระบบบริหารจัดการสนองความต้องการของประชาชน เน้นการปฏิบัติงานของกลุ่มชน และความร่วมมือจากทุกฝ่ายในลักษณะพหุภาคี รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

การกำหนดมาตรการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ภายใต้กลยุทธ์ทั้ง 5 ประการ กระทรวงมหาดไทยกำหนดแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง 9 มาตรการ ได้แก่ 1) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง เกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) และเกษตรยั่งยืน 2) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) สนับสนุนการดำเนินการระดมทุนหรือจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาไปสู่องค์กรการเงินในที่สุด 4) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง การพัฒนากลุ่มอาชีพ การปลูกพืชสมุนไพรและแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการพัฒนาชุมชนโบราณเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชน และอนุรักษ์ด้านประวัติศาสตร์/โบราณคดี 5) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง การทำผังเครือข่ายขององค์กรชุมชน 6) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง การจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน 7) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน 8) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง ประชาคมอำเภอ และ 9) สนับสนุนการดำเนินการเรื่อง จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร (One stop service)

2.6 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

วิสัยทัศน์ของจังหวัดเพชรบุรี “เพชรบุรีเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิต น่าอยู่ น่าเที่ยว เป็น แหล่งผลิตอาหารปลอดภัยสู่สากล” จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ได้มีการกำหนดประเด็น ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริมการเกษตร กลุ่มองค์กรเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 1 เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอาหารปลอดภัย ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์คือ 1.1) ส่งเสริมการผลิต ควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรเป้าหมาย และ อาหารปลอดภัย 1.2) สนับสนุนการเพิ่มปริมาณและมูลค่าสินค้า เกษตร อาหารและอุตสาหกรรม แปรรูปที่ปลอดภัย และได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด 1.3) จัดทำ และพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมพื้นที่เกษตร 1.4) ส่งเสริมและขยายผลการดำเนินงาน ตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอ 1.5) พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของ เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ใช้แรงงาน 1.6) ส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรและ ผลิตภัณฑ์แปรรูป ทั้งในและต่างประเทศ และ 1.7) พัฒนาและสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ผู้ผลิตด้านเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูป และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 เป็นสังคมเข้มแข็งบน ฐานความรู้คู่คุณธรรม ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์คือ 4.1) สร้างเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและ ชุมชน และพัฒนาเครือข่ายชุมชน 4.2) สร้างเสริมจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงามแก่เด็กและเยาวชน 4.3) ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ผลิตภัณฑ์ ชุมชน OTOP และ SMEs 4.4) สร้างสังคมแห่งการ เรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งในและนอก ระบบ รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย และ 4.5) พัฒนาสังคมบนพื้นฐานความรู้คู่คุณธรรม เพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนโดยภาพกว้างๆ ของจังหวัดและอำเภอ

2.6.1 การจดทะเบียน จังหวัดเพชรบุรีมีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนแล้ว 232 วิสาหกิจ ชุมชน สมาชิก 3,634 ราย ไม่มีการจดทะเบียนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำแนกวิสาหกิจชุมชนตาม กลุ่มการผลิตสินค้า (ข้อมูล ณ ปี 2554) ประกอบด้วย 1) การผลิตพืช จำนวน 39 วิสาหกิจชุมชน 2) การผลิตปศุสัตว์ จำนวน 25 วิสาหกิจชุมชน 3) การผลิตประมง จำนวน 4 วิสาหกิจชุมชน 4) การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 61 วิสาหกิจชุมชน 5) ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า จำนวน 11 วิสาหกิจชุมชน 6) เครื่องจักสาน จำนวน 7 วิสาหกิจชุมชน 7) ดอกไม้ประดิษฐ์ จำนวน 12 วิสาหกิจชุมชน 8) ของชำร่วย/ของที่ระลึก จำนวน 12 วิสาหกิจชุมชน 9) ผลิตภัณฑ์สมุนไพร จำนวน 11 วิสาหกิจชุมชน 10) เครื่องดื่ม จำนวน 17 วิสาหกิจชุมชน 11) เครื่องประดับ/อัญมณี จำนวน 1 วิสาหกิจชุมชน 12) เครื่องไม้/เฟอร์นิเจอร์ จำนวน 5 วิสาหกิจชุมชน 13) การผลิต

ปัจจัยการผลิต จำนวน 46 วิสาหกิจชุมชน 14) เครื่องปั้น จำนวน 1 วิสาหกิจชุมชน 15) การผลิตสินค้าอื่น ๆ จำนวน 32 วิสาหกิจชุมชน

จำแนกวิสาหกิจชุมชนตามกลุ่มการให้บริการ ได้แก่ 1) ร้านค้าชุมชน จำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน 2) ออมทรัพย์ชุมชน จำนวน 10 วิสาหกิจชุมชน 3) สุขภาพ จำนวน 2 วิสาหกิจชุมชน 4) บริการอื่น ๆ จำนวน 3 วิสาหกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์วิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี (นพพร จุลกลางกุลและธัญลักษณ์ นิมนต์, 2554)

1) วิสัยทัศน์ : ชุมชนเข้มแข็งด้วยระบบเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเอง โดยกระบวนการวิสาหกิจชุมชน

2) พันธกิจ เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการทุนของชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รับรองสถานภาพวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างมีเอกภาพ

3) ยุทธศาสตร์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศ มี 3 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างปัจจัยการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติ การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วม- การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง ประกอบด้วย การบริหารจัดการทุนชุมชน การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย -การรับรองสถานภาพวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาและสนับสนุนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้- การสนับสนุนการจัดการวิสาหกิจชุมชน- ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและชุมชน- การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน- การประชาสัมพันธ์เผยแพร่

แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี มีแนวทางพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่มด้านการผลิตและการตลาด ให้มีความเข้มแข็ง มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน รวมถึงการจัดทัศนศึกษาดูงาน และส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับวิสาหกิจชุมชน โดยมีการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ระดับ

1. วิสาหกิจชุมชน ระดับดี 77 กลุ่ม จังหวัดมีแนวทางพัฒนาด้านการตลาด โดยให้วิสาหกิจชุมชนมีการเชื่อมโยงตลาดทั้งภายในและภายนอกชุมชน และสู่ตลาดสากล
2. วิสาหกิจชุมชน ระดับปานกลาง 107 กลุ่ม หน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาให้มีความเข้มแข็ง ทั้งด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการผลิตและการตลาด ให้มีความเข้มแข็ง มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน และส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกับวิสาหกิจชุมชนระดับดีเป็นการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อก้าวสู่วิสาหกิจชุมชนระดับดีต่อไป
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ระดับปรับปรุง 49 กลุ่ม การดำเนินกิจการยังไม่เข้มแข็ง การบริหารจัดการกลุ่มไม่ชัดเจน ขาดกฎระเบียบที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีน้อยขาดความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ ฉะนั้นหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน จำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารจัดการ การผลิต และการตลาด จัดทำศึษาคุณภาพ และส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับวิสาหกิจชุมชนระดับดี และระดับปานกลาง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.7 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ (multi - attribute utility analysis)

การวิจัยนี้เป็นการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี โดยนำแนวคิดการวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะมาใช้ในการศึกษา โดยการศึกษาแบบแผนการดำเนินงานจากงานวิจัยเรื่องการประยุกต์ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยมีแนวทางการวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ ดังนี้ (ศตวรรษ พลมณี, 2541)

การวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ (multi - attribute utility analysis)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายมีทัศนคติและการรับรู้เช่นไร ในเรื่องอรรถประโยชน์และความเป็นไปได้ที่ผลจะเกิดขึ้น โดยต้องระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ชัดเจน แจกแจงให้ชัดเจนว่ามีการดำเนินการประเภทใดบ้าง ที่ที่เกี่ยวข้อง แจกแจงผลต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้จากการดำเนินการแต่ละประเภท ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการดำเนินการแต่ละประเภท แยกแยะให้เห็นชัดเจนว่าผลของนโยบายแต่ละข้อนั้นมีคุณประโยชน์ที่ได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญของแต่ละคุณลักษณะ ให้น้ำหนักของแต่ละคุณลักษณะ ทำค่าของน้ำหนักที่คำนวณได้ให้เป็นคะแนน

มาตรฐานเดียวกัน คำนวณความเป็นไปได้ที่ผลของนโยบายแต่ละเรื่องจะสามารถบรรลุคุณลักษณะแต่ละชนิด คำนวณอรรถประโยชน์ของผลแต่ละเรื่องโดยใช้สูตร

$$U_i = W_j * U_{ij}$$

เมื่อ U_i = อรรถประโยชน์ร่วมเรื่องที่ i

W_j = ค่าคะแนนมาตรฐานของคุณลักษณะเรื่องที่ j

ประเมินและรายงานผลโดยชี้ให้เห็นว่าผลใดก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขั้นตอนในการวิเคราะห์อรรถประโยชน์หลายคุณสมบัตินี้มีดังนี้ คือ

- 1) การกำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พิจารณาว่าใครบ้างที่เกี่ยวข้อง
- 2) การกำหนดประเด็นการตัดสินใจ โดยระบุถึงการปฏิบัติหรือยกเว้นการปฏิบัติในเรื่องที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจว่าจะรักษาสถานภาพเดิมหรือยอมรับสิ่งใหม่ๆ
- 3) การระบุถึงผลตามมา หลังจากมีการปฏิบัติย่อมเกิดผลตามมาหลายประการ ผลตามมานี้อาจจัดเรียงลำดับได้ และผลตามมาเหล่านี้ยังก่อให้เกิดผลต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแจกแจงได้เป็นลำดับเช่นกัน
- 4) การกำหนดคุณสมบัติของผลตามมา งานในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้ผลตามมามีคุณค่า ผลแต่ละด้านยอมให้ประโยชน์และเกิดค่าใช้จ่ายต่างกัน สำหรับกลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับประโยชน์ต่างกลุ่มกัน
- 5) การจัดลำดับความสำคัญของคุณสมบัติ ตัวอย่างเช่น รายได้ของครอบครัวที่เพิ่มขึ้นย่อมมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีโภชนาการดีขึ้น มีการรักษาสุขภาพดีขึ้น คุณสมบัติเหล่านี้สามารถจัดลำดับความสำคัญได้ว่าคุณสมบัติใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงไร
- 6) มาตรฐานวัดคุณสมบัติ ในหัวข้อที่แล้วเป็นเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของผลอันเกิดจากนโยบาย หัวข้อนี้เป็นกรเพิ่มเติมจากหัวข้อที่แล้ว คือ การกำหนดหรือจัดลำดับ ว่าผลด้านใดสำคัญกว่านั้น สำคัญกว่าเท่าใด หรือสำคัญกว่ากี่เท่า คือ จะต้องมีการเปรียบเทียบผลของนโยบายที่มีคุณค่าหรือความสำคัญน้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด
- 7) การกระทำให้เป็นมาตรฐาน การประเมินอาจใช้วิธีให้คะแนนผลด้านต่างๆ หรือปัจจัยต่างๆ ว่าสิ่งใดสำคัญกว่ากัน ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ทำอย่างไรการกำหนดดังกล่าวจึงจะเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะแต่ละคนก็จะให้คะแนนต่างกันไป คือ ให้กันตามใจตัวเอง เช่น คนหนึ่งอาจให้ปัจจัย (หรือผลด้านต่าง ๆ) ก เป็น 60 ให้ ข เป็น 30 ให้ ค เป็น 10 ดังนี้เป็นต้นวิธีทำให้เป็นมาตรฐาน คือ ให้บวกคะแนนที่ได้รับทั้งหมดแล้วเอามาหารจำนวนแล้วคูณด้วย 100

8) การวัดผลสำเร็จมากน้อยของผลแต่ละด้านของนโยบายโดยกำหนดให้โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมากที่สุดเท่ากับ 100 และน้อยที่สุดเท่ากับ 0

9) การประเมินผลและนำเสนอ ทำการประเมินดูว่า ผลตามมาได้ให้ผลดีที่สุดและเสนอข้อมูลข่าวสารนี้ไปยังผู้ทำการตัดสินใจ

โดยสรุปวิธีประเมินนี้ต้องการแสวงหาข้อเท็จจริงจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกลุ่มต่างๆ เกี่ยวกับโอกาสต่างๆ จะสามารถกำหนดออกมาได้ รวมทั้งคุณค่าอื่นๆ ด้วย ความสำคัญของการประเมินวิธีนี้คือ พยายามใช้ความเห็นของทุกฝ่ายหรือหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละฝ่ายที่อาจขัดแย้งกันได้ นอกจากนั้น วิธีประเมินแบบนี้ยังให้ข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานซึ่งให้ประโยชน์เป็นอย่ามากอีกด้วย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศตวรรษ พลมณี (2541) การประยุกต์ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประยุกต์ใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา (2) เปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการจัดโครงการอาหารกลางวันตามรูปแบบต่างๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา และ (3) ตรวจสอบผลการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะ โดยพิจารณาจากสัมฤทธิ์ผลของกระบวนการใช้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ และการยอมรับในผลที่ได้จากผู้เกี่ยวข้อง รูปแบบของโครงการอาหารกลางวันที่นำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญมี 5 รูปแบบ ได้แก่ แบบครัวกลาง แบบโรงเรียนจัดบริการเอง แบบโรงเรียนจัดจ้างผู้ประกอบการโดยการกำกับของโรงเรียน แบบให้พ่อค้าแม่ค้าเข้ามาขาย และแบบให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน ประชากรคือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 17 โรงเรียน การวิจัยนี้ใช้กระบวนการกลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. คุณลักษณะที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันประกอบด้วยคุณลักษณะรอง 16 ประการ ซึ่งอยู่ภายใต้คุณลักษณะหลัก 4 ประการ คือ 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านการบริหารและดำเนินงาน 3) ด้านอาหารและโภชนาการ และ 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 2. รูปแบบโครงการอาหารกลางวันที่มีอรรถประโยชน์รวมสูงสุดคือ แบบโรงเรียนจัดบริการเอง รองลงมาคือ แบบโรงเรียนจัดจ้างผู้ประกอบการโดยการกำกับของโรงเรียนแบบครัวกลาง แบบให้พ่อค้าแม่ค้าเข้ามาขาย และแบบให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้านตามลำดับ 3. ผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการมีความคิดเห็นต่อ

เทคนิคเอ็มเอยูทีในด้านวิธีการปฏิบัติ ด้านผลการตัดสินใจของการเลือกรูปแบบโครงการอาหารกลางวัน และด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยจากการศึกษางานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการนำทฤษฎีอรรถประโยชน์มาปรับใช้

รวิชัย บุญมี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการบริหารจัดการ และพัฒนาด้านระบบของการผลิตและการตลาดของกลุ่ม คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม จากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมบ้าน สลิ่งปิงจ้ายแก้วกว้าง และกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร บ้านสันทรายต้นกอก และมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่สมาชิก โดยข้อมูลเชิงปริมาณ นามาวเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนามาวเคราะห์ เนื้อหา แล้วเขียนบรรยายให้ความเชื่อมโยงของประเด็นต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม กลุ่มหัตถกรรมสลิ่งปิงจ้ายแก้วกว้าง สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.7 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีอายุเฉลี่ย 54 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 33.4 ส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 66.7 สมาชิกมีรายได้เฉลี่ย 10,728.33 บาทต่อเดือน โดยมีรายรับจากกลุ่มเฉลี่ย 3,850 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 50 ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 91.7 และเป็นสมาชิกนาน 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.3 ผลการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการตลาด การบูรณาการองค์ความรู้ด้านการตลาด ด้านการทำการตลาดทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ อันจะเป็นองค์ความรู้พื้นฐานในการบูรณาการให้เข้ากับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้า วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอันจะเป็นพื้นฐานในการนำเอาสินค้าร่วมอยู่ในเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน สามารถดำเนินการบูรณาการด้านการตลาด การขาย และการท่องเที่ยวของชุมชน โดยการพัฒนาเว็บไซต์ของชุมชนบ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และมีการพัฒนาและสร้างตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ โลโก้ สื่อแสดงเอกลักษณ์ของกลุ่ม และสื่อที่จะใช้ ผลิต ขยาย โดยสามารถนำไปบูรณาการเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาเว็บไซต์ชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ช่องทางการจัดจำหน่ายทางเว็บไซต์ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการเพิ่มศักยภาพทางการตลาดในการแข่งขันที่ยั่งยืน ด้านผลการวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิต การพัฒนาศักยภาพการผลิตกลุ่มหัตถกรรมสลิ่งปิงจ้ายแก้วกว้าง โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการแพ้นท์ภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบ ให้มีความแตกต่างจากเดิม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีทักษะด้านศิลปะเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสินค้า เพื่อ

เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สำหรับการพัฒนาศักยภาพการผลิตกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร (กลุ่มผลิตน้ำพริก) โดยการอบรมให้ความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร ทำให้สมาชิกกลุ่มได้รับความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหารและพัฒนาคุณภาพอาหาร และเตรียมพร้อมที่จะขอการรับรองด้านมาตรฐานอาหาร เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หรือ มาตรฐานอาหารและยา (อย.) โดยจากการศึกษางานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการประเมินศักยภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ณัฐนันท์ หลีกคำ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผลิตสิ่งทอ ผ้าลายเกล็ดเต่า ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผลิตสิ่งทอผ้าลายเกล็ดเต่าในจังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของสถานภาพสมาชิกได้แก่ อายุ การศึกษารายได้ อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ ต่อการจัดการกลุ่มผู้ทอผ้าลายเกล็ดเต่า ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประธานและรองประธาน จำนวน 11 กลุ่มและสมาชิก จำนวน 147 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกทั้งหมด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F Test (One-Way ANOVA) และวิเคราะห์อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin Ratio) เสนอผลข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการระดับกลุ่มภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การวางแผน โดย การประชุม 1-3 ครั้ง/เดือน การจัดองค์กร คือมีโครงสร้างแบบแนวตั้ง มีการจัดคนเข้าทำงาน ตามหน้าที่ที่เหมาะสม การอำนวยความสะดวกด้วยวาจา การควบคุม มีการจัดทำบัญชีเบิก-จ่ายวัตถุดิบ บัญชีรับ-จ่ายเงินสด สมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชีควบคุมจ่ายและผลิตภัณฑ์ที่ทอเสร็จ และความพอประมาณวางแผนทอผ้าตามลูกค้าสั่ง (Order) รับผิดชอบหน้าที่ไม่สร้างหนี้สิน ใช้งานแบบกัลยาณมิตร ตัดสินใจตามมติที่ประชุมไม่ลงทุนเกินตนเอง มีเหตุผล แผนซื้อด้านต้นทุนต่ำ ตั้งราคาขาย 70-80 บาท / เมตร ทอไม่เร่งตนเอง ไม่แตกแยกทอผ้าให้นานๆสมาชิกทุกคนรู้งานตนเองไม่เกียจกันช่วยกันแบบพี่แบบน้อง ใช้งานไม่ใช้อารมณ์ฉุนเฉียว ไม่ทอเกินทุน มีภูมิคุ้มกัน แผนกิจกรรมอื่น เสริมเมื่อต้นทุนสูงกำไรน้อย สับเปลี่ยนกันทอผ้าลายใหม่ในหูกเดียวกันเพื่อพักผ่อน ลงทุนซื้อด้าย (วัตถุดิบ) ให้สมาชิกทอ ก่อน สร้างความสามัคคีเมื่อแตกแยก จะลอมขอมให้เข้าใจกัน ถึงแม้จะชราภาพจะศึกษาลายใหม่ๆ เสมอๆ ภูมิความรู้ นำความรู้จากการศึกษาดูงานนำเทคนิคลายใหม่ๆ มาประยุกต์ให้แตกต่าง จัดตารางสอนนักเรียนในโรงเรียนชุมชนตนเอง ภูมิคุณธรรม ซื่อสัตย์ต่อการขายผ้าบ้านที่กักบัญชีทุกครั้ง

เมื่อมีการขาย ปากเพียร อดทนทอผ้าแม้จะชราภาพ เพื่อนำรายได้เข้าครอบครัว ไม่ได้มีสุรยาเมา ไม่เล่นหวยเล่น เบอร์ ไม่เที่ยวกลางคืน ถือศีล 5 วันพระ ถือศีล 8 เข้าวัดปฏิบัติธรรม อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin Ratio) เฉลี่ยรวมเท่ากับ 31.92 % ซึ่งมองเห็นได้ว่ากลุ่มมีความสามารถในการวางแผนนโยบายการขายและการควบคุมค่าใช้จ่ายได้พอประมาณ ข้อเสนอแนะต้องการให้หน่วยงานของรัฐช่วยหาตลาดรองรับฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทอและแปรรูปเพื่อเป็นการถ่ายทอดให้นักเรียนในโรงเรียนและดิงคนรุ่นใหม่ ที่มีอายุ 30-40 เข้ากลุ่มทอผ้า โดยจากการศึกษา งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการประเมินศักยภาพในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

อุทัย ดุลยเกษม (อ้างถึงใน ประเมษฐ์ กาญจนวรางกูร 2541) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่กระทบการพึ่งตนเอง พบว่าเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนภาวะการพึ่งตนเองของแต่ละบุคคลคือ เงื่อนไขต่าง ๆ เช่นการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีทุน แรงงาน แบบแผน การผลิตที่ผสมผสาน การผลิตเพื่อบริโภคมิใช่เพื่อขาย การจัดการที่เป็นระบบ การรู้ เท้าทันสภาพสถานการณ์ภายนอก ความรู้ในกิจกรรมที่ทำการมีความมุ่งมั่นพยายาม วางแผนการดำรงชีวิต และการตั้งกลุ่มต่าง ๆ และยังพบว่าเงื่อนไขที่เกื้อกูลการพึ่งตนเอง คือเงื่อนไขทางเศรษฐกิจอย่างเดียวไม่พอต้องมีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมและวิธีการคิดยังไม่ชัดเจน แต่เงื่อนไขทางเศรษฐกิจอย่างเดียวไม่เพียงพอต้องมีเงื่อนไขอื่น ๆ ด้วย จึงจะพึ่งตนเองได้ โดยจากการศึกษา งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของหลักการพึ่งตนเองของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ (อ้างถึงใน ประเมษฐ์ กาญจนวรางกูร 2541) ทำการวิจัยเรื่องส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบทโดยผ่านองค์กร เพื่อการช่วยเหลือตนเอง ผลการวิจัยพบว่า การที่ ประชาชนจะพึ่งตนเองได้นั้น ต้องมีการกระตุ้นให้เกิดและพัฒนาองค์กรชาวบ้านให้มีคุณภาพ และปริมาณในลักษณะที่เป็นของชาวบ้านดำเนินการเอง และปัจจัยที่ทำให้เกิดการพึ่งตนเองคือ การจัดตั้งองค์กรที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีหลาย ๆ กิจกรรม มีสมาชิกมาก ต้องมีการอบรมสมาชิก กลุ่มขนาดเล็กสมาชิกจะสัมพันธ์กันดี ตอบสนองต่อสมาชิกได้ดี แต่กลุ่มใหญ่มีอำนาจในการต่อรองสูงและมีทุนมาก โดยจากการศึกษา งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สถาบันวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (อ้างถึงใน ประเมษฐ์ กาญจนวรางกูร 2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท ผลสรุปได้ว่าการที่

ประชาชนในชนบทจะพึ่งตนเองได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ชีตความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชนชนบทเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ต้องสร้างให้เข้มแข็ง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ทรัพยากร จิตใจ และสังคม ส่วนปัจจัยภายนอกคืออิทธิพลจากเมือง จากภาครัฐบาลและเอกชน เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ต้องเอื้ออำนวยต่อชุมชนที่จะสร้างขีดความสามารถให้แก่ชุมชนใน การพึ่งตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่ากลยุทธ์เพื่อการพึ่งตนเองของชาวชนบทประกอบด้วย การมี องค์กรชาวบ้าน มีกิจกรรมที่เหมาะสม การได้รับการสนับสนุนจากภายนอก และขนาดของชุมชนที่เหมาะสมและเข้มแข็ง โดยจากการศึกษางานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของหลักการพึ่งตนเองของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1 (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาจาก การประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ในภาพรวม ประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ได้แก่ การจัดการความรู้ การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ การลดต้นทุน ในส่วนของการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเด็นหลัก ๆ ที่ต้องพัฒนา ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิต การตลาดที่ทันสมัย การบรรจุภัณฑ์ การแปรรูป การประชาสัมพันธ์ การบัญชีที่เป็นระบบเงินทุน เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย สถานที่หรือทำเล ที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นที่ตั้งกลุ่มในการดำเนินการผลิต ผลิตภัณฑ์ แหล่งน้ำ หลักการเขียนโครงการขอสนับสนุนเงินทุน การเชื่อมโยงการผลิต การตลาด และการติดตามผลดำเนินงานที่เป็นระบบ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษาครั้งนี้ ภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน ต้องร่วมกันบูรณาการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผล มีแผนงาน โครงการ มาตรการต่าง ๆ รองรับเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการพัฒนามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการพัฒนา ผลประโยชน์ที่ได้รับจะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง แกร่ง พึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรงตามหลักการแนวคิด “วิสาหกิจชุมชน” และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจากการศึกษางานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการวิเคราะห์การดำเนินงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ธีระวัฒน์ จันทิก (2556) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยประยุกต์เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ตอนที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่พัฒนาขึ้นกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จำแนกตามประเภทของวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้า โอท็อป 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทอาหาร ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ประเภทของใช้ ของตกแต่งและของที่ระลึก และประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร โดยเปรียบเทียบคะแนนการประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อป ระดับพื้นฐานกับระดับก้าวหน้า จำนวน 10 แห่ง ด้วยการวิเคราะห์สถิติทดสอบแมน-วิทนี ยู (the Mann-Whitney U Test) ผลการวิจัยหลัก ปรากฏว่า เกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน มี 6 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ บริบทพื้นฐาน จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ ปัจจัยนำเข้า จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ กระบวนการผลิต จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ การรักษาและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ การส่งมอบผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ และความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าโอท็อประดับก้าวหน้ามีคะแนนสูงกว่าระดับพื้นฐานโดยรวมทุกมาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถจำแนกระดับคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน ในระดับพื้นฐานและระดับก้าวหน้าได้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ใช้จำแนกการคัดสรรผลิตภัณฑ์สินค้าโอท็อปเข้าสู่ระดับ 1 – 5 ดาว จึงสรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

จิตพนธ์ ชุมเกต (2558) การพัฒนาเกณฑ์การประเมินมาตรฐานระบบการจัดการเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มธุรกิจชุมชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินมาตรฐานระบบการจัดการเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มธุรกิจชุมชนในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย กระบวนการศึกษาใช้การวิจัยเอกสาร การสนทนากลุ่มและเทคนิคการวิจัยอนาคต (Ethnographic Delphi Futures Research; EDFR) โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 17 คน เกี่ยวกับแนวโน้มขององค์ประกอบในการจัดทำเกณฑ์ประเมิน สำหรับสถิติในการวิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจำนวน 560 ราย มีการประยุกต์ใช้เทคนิคการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้กับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์โอท็อป จำนวน 3 ราย จากผลการวิจัย พบว่าเกณฑ์การประเมินมาตรฐานระบบการจัดการเชิงสร้างสรรค์มี 3

องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างมูลค่าเพิ่ม มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ กระบวนการ ผลิต และภูมิปัญญา 2) การดำเนินการที่เกิดคุณค่า มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ การส่งมอบและการสื่อสาร ผลลัพธ์ เครือข่ายความร่วมมือ และความต่อเนื่อง 3) ผลประกอบการ มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ รายได้ และปริมาณการขาย ขณะที่ผลการประเมินเกณฑ์ด้วยเทคนิค IOC ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนการพิจารณาเกณฑ์ได้ค่า IOC สูงกว่า 0.5 แสดงให้เห็นว่ามีความเห็นต่อเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกัน และจากผลการทดลองประเมินผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าโอท็อป พบว่าผู้ประกอบการสินค้าโอท็อประดับ 5 ดาว มีผลคะแนนการประเมินที่สูงกว่าระดับ 4 ดาวและ 3 ดาว ซึ่งผลมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดแยกระดับสินค้าในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงสรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินมาตรฐานระบบการจัดการธุรกิจชุมชนสามารถใช้การได้

นฤมล พิงกิจ วัชรินทร์ อินทพรหม เตชิต ตรีชัย และ สิริกร ฉัตรภูติ (2559) การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการของกลุ่มอาชีพ ศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพ สู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน และศึกษาการดำเนินการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจำนวน 100 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจังหวัดเพชรบูรณ์มี 4 แนวทาง ดังนี้ แนวทางด้านการบริหารกระบวนการ แนวทางด้านความตระหนัก แนวทาง ด้านการเรียนรู้ แนวทางด้านมีส่วนร่วม การดำเนินการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสร้างคุณสมบัติของกลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมกลุ่มสมาชิกในชุมชน 10 คน ที่ไม่ อยู่ในครอบครัวเดียวกันดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตสินค้าจากกก เพื่อการพึ่งตนเอง เพิ่มรายได้และ ชุมชนได้ประโยชน์ เป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตั้งชื่อวิสาหกิจชุมชน เป็นหัตถกรรมเสื้อกบบ้านพยุหะ พร้อมทั้งตั้งปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยมอบหมายให้ผู้มีอำนาจทำการแทน พร้อมสำเนาบัตรประชาชน สำเนามติที่ประชุม ไปจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ยื่นที่สำนักงานเกษตรอำเภอ วิเชียรบุรี รอผลภายใน 7 วัน หลังยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

อุทัย ปริญาสุทธีรัตน์ (2560) ได้ศึกษา “วิสาหกิจชุมชน” ปฏิทรรศน์ในการแข่งขันทางธุรกิจ พบว่า วิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ชาวบ้านใช้ในการผลิตของกินหรือของใช้ โดยวิธีการผลิตที่ไม่ได้ซับซ้อน ใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชน และมุ่งตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นเครื่องมือการจัดการทุนของชุมชน มักจำแนกเป็น

วิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐานและวิสาหกิจชุมชนขั้นก้าวหน้า ทั้งยังต้องเกี่ยวข้องกับมาตรฐานระบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่มุ่งประเมินระบบการจัดการ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งเป็นเกณฑ์ที่มุ่งประเมินผลิตภัณฑ์ สิ่งเหล่านี้ช่วยยกระดับทั้งคุณภาพการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ให้พร้อมกับการแข่งขันในขณะที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ยังช่วยหนุนเสริมการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้กระนั้นแนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวข้างต้นจะไม่มีคุณค่าอันใดเลยหากไม่มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติโดยเฉพาะในบริบทของการจัดการชุมชนซึ่งคาดหวังให้คนในชุมชนได้มีโอกาสใช้วิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือในการจัดการทุนของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชนในที่สุดก็ จักสามารถยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้เป็นผู้ประกอบการมืออาชีพต่อไป

Ghobadian and Gallear (1996) ได้วิจัยเรื่อง Total Quality Management in SMEs โดยเห็นว่าปัจจุบัน SMEs มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการบริหารกิจการโดยการประยุกต์แนวคิดการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร TQM เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการทำกำไรและความยั่งยืนของ SMEs โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะของ SMEs กับองค์กรขนาดใหญ่ในการปรับใช้มาตรฐานคุณภาพเพื่อการบริหารกิจการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์กรกับคุณลักษณะของ SMEs ตลอดจนศึกษาผลการปฏิบัติงานภายใต้การใช้ TQM กับ SMEs โดยศึกษาภายใต้แนวทางการวิจัยเชิงอุปนัย (Inductive Research) ซึ่งก่อนเริ่มศึกษาเขาเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่มีส่วนทำให้ SMEs ประสบความสำเร็จสำหรับการนำ TQM มาใช้นั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบในลักษณะแผนภูมิ ก้างปลา ซึ่งประกอบด้วย หางปลา คือ Management Process ก้างปลา คือ People Focus, Market Stakeholder Focus, Process Focus, Communication & Measurement และหัวปลา คือ Contiguous Improvement โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็น Case study อุตสาหกรรม SMEs จำนวน 4 แห่ง ที่มีการบริหารจัดการในการประยุกต์ TQM ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) บริษัท Dutton Engineering มีพนักงานจำนวน 21 คน ผู้บริหาร 6 คน มีทุน 1.3 ล้านบาท เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับวิศวกรรมการผลิต ใช้มาตรฐานคุณภาพ Company Wide Quality Improvement Program: CWQI 2) บริษัท Renishaw Metrology พนักงานจำนวน 380 คน มีทุน 48 ล้านบาท ใช้มาตรฐานคุณภาพ Total Quality Commitment Program: TQCP 3) บริษัท Varian TEM designs มีพนักงานจำนวน 130 คน มีทุน 25 ล้านบาท ใช้มาตรฐานคุณภาพ TQM environment และ Continuous Process Improvement Teams: CPITs 4) บริษัท Betts Plastics มีพนักงานจำนวน 97 คน มีทุน 8 ล้านบาท ใช้มาตรฐานคุณภาพ และเห็นว่ามาตรฐานคุณภาพที่ SMEs มีการประยุกต์ใช้มีส่วนทำให้กิจการสามารถมีกำไรหรือผลประกอบการที่สูงขึ้น แต่ต้องมีการพัฒนามาตรฐานให้เหมาะสมในแต่ละ

กิจการของ SMEs โดยจากการศึกษางานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการนำเครื่องมือต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อเพื่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

Stensaker, B. (1998) ได้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่อง การประเมินนักประเมิน (Assessing the assessors) ในการประเมินคุณภาพการศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจของประเทศนอร์เวย์ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำงานของกลุ่มนักประเมินภายนอก โดยมุ่งตรวจสอบว่า นักประเมินมีวิธีการในการพิจารณาแหล่งสารสนเทศ และมีกระบวนการในการประเมินอย่างไร ตลอดจนการเขียนรายงานการประเมิน การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักประเมินจำนวน 25 คน ซึ่งเป็นนักประเมินที่ไปประเมินภาควิชาบริหารธุรกิจจำนวน 47 ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆทั่วประเทศ ผลการศึกษาพบว่า นักประเมินให้ค่าแหล่งสารสนเทศและกระบวนการในการประเมินต่างกัน โดยพบว่าสารสนเทศที่ได้จากรายงานการประเมินตนเอง (Self- evaluation reports) แบบตรวจสอบรายการการจัดการเรียนการสอน การประชุมสัมมนาและการฝึกอบรมถูกจัดให้อยู่ในลำดับต่ำโดยนักประเมิน ในขณะที่สารสนเทศที่ได้จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักประเมินและภาควิชาที่ถูกประเมิน และ/หรือสถาบันการศึกษาถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่สูง สำหรับการเขียนรายงานการประเมินภายนอกโดยนักประเมินพบว่าสารสนเทศที่ได้ค่อนข้างให้ค่าที่สูง โดยจากการศึกษางานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในเรื่องของการประเมิน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ในด้านของวิสาหกิจชุมชนมีการนำแนวคิดต่างๆ เข้ามาปรับใช้ เช่น การพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน แต่ยังไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับการนำอรรถประโยชน์พหุลักษณะมาประเมินผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก และประเมิน
อรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพเป็น
หลักและประยุกต์เทคนิค วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณร่วมด้วย โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย
ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 2 ประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

1. หน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 11
วิสาหกิจชุมชน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภท
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 17 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความ
เหมาะสมและสอดคล้องไปตามเกณฑ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดของโทมัส ที แมคมิลแลน
(Thomas T. Macmillan, 1971) ที่มีข้อเสนอว่าหากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนเป็น
ต้นไป เป็นระดับที่ให้ผลของอัตราการลดลงของค่าความคลาดเคลื่อน (Error) น้อยที่สุด และคงที่ที่
ระดับ 0.02 ดังตาราง 3-1 ที่แสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 3-1 แสดงการลดลงของค่าความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ระดับความคลาดเคลื่อน	อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน
1-5	1.20-0.70	0.5
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
กำหนด ขนาด 17 คน → 17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

ที่มา: Thomas T. Macmillan, 1971

โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกคือจะต้องเป็นผู้นำ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีประสบการณ์ในการทำวิสาหกิจชุมชนมาไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. การเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังผู้นำ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี โดยได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์การวิจัย และได้ขอความยินยอมในการสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนัดหมายวันเข้าสัมภาษณ์

4. ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ตลอดจนแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์ต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แนวคำถาม

แนวคำถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) สร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์และแนวคิดที่การวิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี โดยคำถามสามารถยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันจะช่วยให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างราบรื่น และที่สำคัญ คือ จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและเป็นจริงมากที่สุด แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ชั้นเริ่มสนทนา ชั้นเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา และชั้นปิดสนทนา

5.2 เครื่องอัดเสียง

เป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยจดบันทึกไม่ทัน เพื่อความละเอียดมากขึ้น ก่อนทำการบันทึกเสียงทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อน จากนั้นจึงถอดเทปสนทนาระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

5.3 ปากกาและสมุดจดบันทึก

เป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึก

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากมีการสร้างแนวคำถามเสร็จสิ้นตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลเป็นรายคนเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้เป็นประเด็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยที่ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้อย่างเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเต็มที่ ครบถ้วนและเป็นจริงมากที่สุด (สุภางค์ จันทวานิช, 2552:77)

7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบ triangulation หรือที่ Denzin (1978, p.390) เรียกว่า การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย (The Multiple-Method Approach) ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการพิสูจน์ว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ แหล่งเวลาแหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล

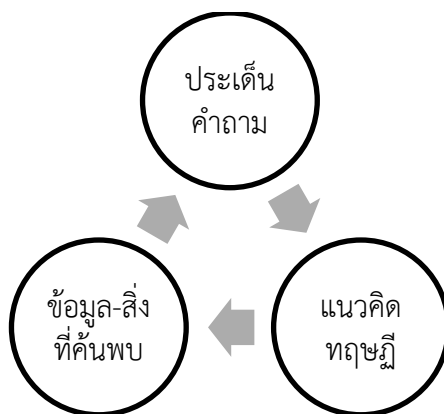
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation)

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)

สรุปในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประกอบด้วยสามรูปแบบ คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูลได้

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

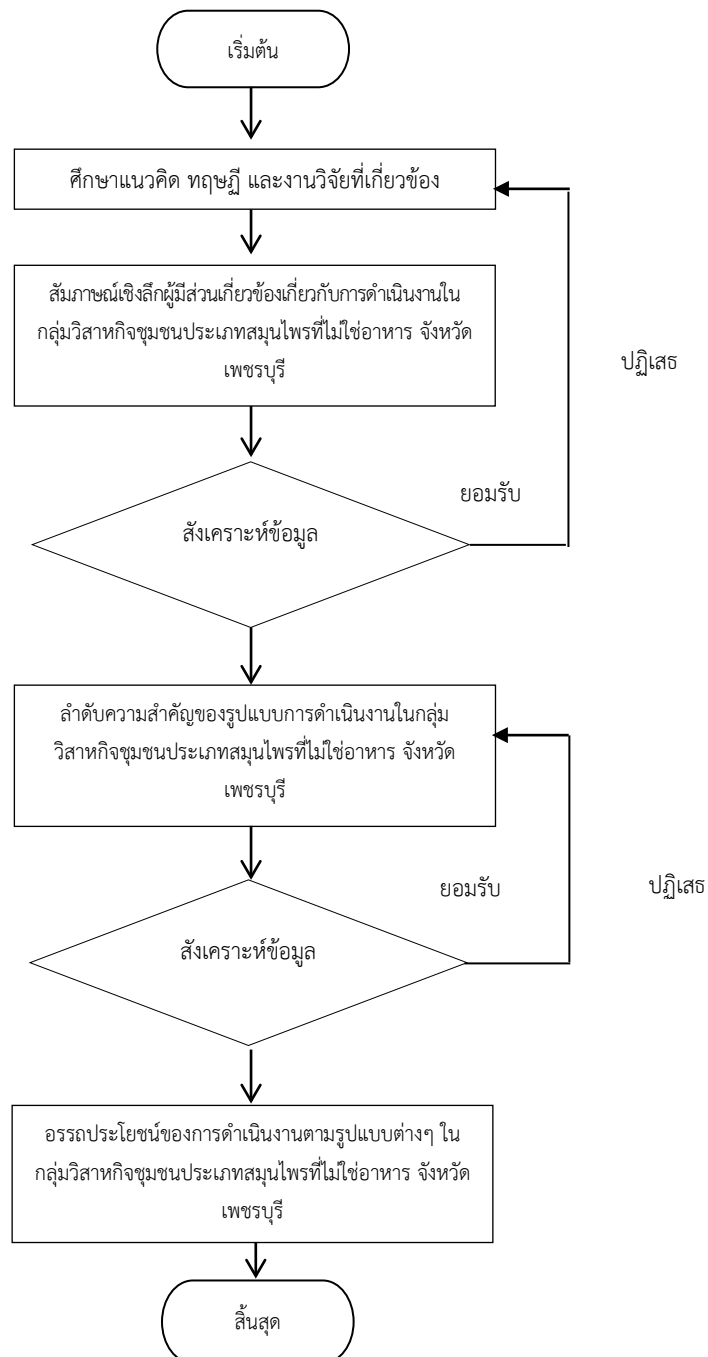
กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำกระบวนการวิธีวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพตั้งนี้คือการวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มต้นตั้งแต่เริ่มการวิจัยและดำเนินไปเรื่อยๆจนสิ้นสุดการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการต่อเนื่องและกลับประเด็นการวิจัยให้แหลมคมซึ่งก็คือการถกกันของสามมุมใน “วงล้อแห่งความรู้” คือประเด็นหรือคำถามการวิจัย (Research Question) แนวคิดทฤษฎี (Concept & Theory) และข้อมูลหรือสิ่งที่ค้นพบ (Data & Finding) โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3-1

ภาพที่ 3-1 วงล้อแห่งความรู้

จากภาพที่ 3-1 วงล้อแห่งคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำกระบวนการวิธีวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มต้นตั้งแต่เริ่มการวิจัยและดำเนินไปเรื่อยๆ จนสิ้นสุดการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการต่อเนื่องและกลับประเด็นการวิจัยให้แหลมคม ซึ่งก็คือการถกกันของสามมุมในวงล้อแห่งความรู้

จากการดำเนินการศึกษาศึกษาสามารถแสดงเป็นแผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของการวิจัยได้
ดังภาพที่ 3-2

ภาพที่ 3-2 Flow chart แสดงขั้นตอนการดำเนินงาน

จากภาพที่ 3-2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานเริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่อมาสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี และสังเคราะห์ข้อมูล จากนั้นจึงลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี และสรุปเป็นอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ส่วนที่ 2 ประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน

การวิจัยนี้เป็นการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี โดยนำการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนมาใช้ในการศึกษา โดยการศึกษาแบบแผนการดำเนินงานจากงานวิจัยเรื่องการประยุกต์ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยมีแนวทางการวิเคราะห์อรรถประโยชน์แบบพหุลักษณะ ดังนี้ (ศตวรรษ พลมณี, 2541)

1. กลุ่มที่ใช้ในการประเมินและการคัดเลือกกลุ่มประเมิน

กลุ่มที่ใช้ในการประเมิน คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 แห่ง

โดยการคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนปี พ.ศ. 2548 เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) จำนวนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 5 แห่ง

2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนของกาประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน คือ แบบประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการนำแบบประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน ไปประเมินกับวิสาหกิจชุมชนทั้ง 5 แห่ง ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติพรรณนา (Descriptive

Statistics) คือ ค่าความถี่และร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการสรุปผลการประเมิน และใช้การคำนวณค่าอรรถประโยชน์รวมของการดำเนินงานแต่ละรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สมการในการคำนวณ คือ (Posavac & Carey, 1980:96)

$$U_i = \sum_j W_j U_{ij}$$

โดยที่

U_i	หมายถึง	ค่าของอรรถประโยชน์รวมของรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชน
W_j	หมายถึง	น้ำหนักความสำคัญเฉลี่ยของคุณลักษณะรองที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชน
U_{ij}	หมายถึง	อรรถประโยชน์ (ค่าความน่าจะเป็น) เฉลี่ยของรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชนเมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)
$\sum_j W_j U_{ij}$	หมายถึง	= 100

4. สรุปค่าอรรถประโยชน์รวมที่ได้จากการคำนวณเพื่อพิจารณาระดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้อรรถประโยชน์รวมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้และตรวจสอบผลการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ในการสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ปรากฏผลที่จะนำเสนอคือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดของแต่ละส่วนมีดังนี้

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอสถานภาพของหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีรายละเอียด ดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการสำรวจข้อมูลเพื่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

รายละเอียด	หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ		สมาชิกกลุ่ม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน				
3 - 5 ปี	2	11.76	8	58.82
5 - 10 ปี	5	29.41	2	11.76
2. เพศ				
ชาย	1	5.88	4	23.52
หญิง	6	35.29	6	35.29
3. อายุ				
30-40 ปี	-	-	3	17.64
40-50 ปี	1	5.88	3	17.64
50-60 ปี	2	11.76	4	23.52
60 ปีขึ้นไป	4	23.52	-	-
4. ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	2	11.76	6	35.29
มัธยมศึกษา	-	-	2	11.76
ปวช./ปวท.	2	11.76	2	11.76
อนุปริญญา	-	-	-	-
ปริญญาตรีขึ้นไป	3	17.64	-	-

จากตารางที่ 4-1 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่มเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน พบว่าหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วงเวลา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.41 ส่วนสมาชิกกลุ่มนั้นโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วงเวลา 3-5 ปีคิดเป็นร้อยละ 58.82

เมื่อพิจารณาหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่มด้านเพศนั้น พบว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 35.29

เมื่อพิจารณาถึงอายุของหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่ม พบว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.52 และสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุ 50-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.52

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่ม พบว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.64 และสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.29

1.2 รูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4-2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการดำเนินงาน	ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 10 คน) (n=17)		ขนาดกลาง (10-20 คน) (n=17)		ขนาดใหญ่ (20คนขึ้นไป) (n=17)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	5	29.41	3	17.64	2	11.76

จากตารางที่ 4-2 พบว่ารูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก (ไม่เกิน 10 คน) คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมาเป็นรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง (10-20 คน) คิดเป็นร้อยละ 17.64 และอันดับสุดท้ายรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนาดใหญ่ (20 คนขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 11.76

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ รูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการนำเสนอระดับความ

คิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปเป็น 3 ประเด็นได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การบริหารการตลาด

ควรมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มาเป็นจุดเด่นในการส่งเสริมการตลาด มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น และมีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต โดยสามารถแสดงทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ดังนี้

“ที่ตั้งของเรามีบริเวณกว้างขวาง ไร่ปลูกสมุนไพร เพื่อนำมาผลิต และยังมีแผนที่จะขยายพื้นที่การผลิตเพิ่มด้วย จะได้พอกับความต้องการของลูกค้า ซึ่งในบางฤดูกาลก็ไม่พอกับความต้องการของลูกค้า ต้องสั่งจากไร่อื่นๆ ซึ่งทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

“ในกลุ่มของเรามีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่องในทุกเดือนและใน 1 ปีก็จะมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลให้กับสมาชิกกลุ่มของเราได้รับรู้ในช่วงแรก ๆ เราแทบจะไม่มีกำไรเลย สมาชิกภายในกลุ่มจึงช่วยกันคิดหาวิธีในการพัฒนาหรือการเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด และในปีต่อมาก็มีกำไรเพิ่มขึ้นปีต่อ ๆ ไปเราก็มีการทำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จากการที่เรารู้การเติบโตของยอดขาย และมีกำไรเพิ่มขึ้นจึงเป็นจุดที่ทำให้เราหันมาพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

“ทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนนั้นจะต้องรวมถึงสถานที่จัดจำหน่าย ถึงแม้จะอยู่ในชุมชนก็ต้องมีความสะดวกสบาย สามารถโยกย้ายผลผลิตหรือสินค้ามาขายได้สะดวก รวมถึงต้องสามารถขนย้ายวัตถุดิบออกมาได้ง่าย”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

“หากวิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จต้องมีทำเลทอง และโอกาสในการขายที่ดี มีพื้นที่ไม่คับแคบ เช่น ตอนนี้นำการผลิตของจากสมุนไพรจากที่มีในท้องถิ่นในทุกวันนี้ ที่ตั้งและที่จัดจำหน่ายเป็นที่เดียวกัน มีโอกาสในการขายที่ดีตรงที่มีคนมาเยี่ยมชมการผลิต และลูกค้ามีการบอกต่อว่าสถานที่ผลิตอยู่ในชุมชนที่เหมาะสมกับวัตถุดิบที่มีคุณภาพ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

ด้านที่ 2 การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร

เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชน และกับชุมชนใกล้เคียง มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และมีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยสามารถแสดงทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ดังนี้

“สินค้าของวิสาหกิจชุมชนที่จะสามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตัวเองต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นบรรพบุรุษสู่คนในท้องถิ่น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้า”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13

“การถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจ จะต้องมีการจัดการความรู้ที่ดีและเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้สินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์ อย่างเช่น ผ้าทอไทยวน ใช้รากเหง้าภูมิปัญญาทางชาติพันธุ์ คนไทยวนที่ปากช่อง ราชบุรี เขาก็ทำ OTOP มาก่อน เนื่องจากเขาใช้ภูมิปัญญาชาติพันธุ์ที่ติดมากับตัวไปพลิกพื้นสินค้าบางอย่าง แล้วมีกระบวนการทางเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอตีนจก ที่นี้ผ้าทอตีนจกได้ติดตัวมาจากบรรพบุรุษ เป็นลายดั้งเดิมของคนญวน กระจายไปหลายภาคของประเทศไทย”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

“การทำงานของวิสาหกิจชุมชนหากจะให้ มีระดับและมีประสิทธิภาพในการทำงานจะต้องมีการนำเทคโนโลยี เข้ามาใช้ในการทำงานเพื่อลดเวลาการทำงานในบางส่วน แต่ทางภาครัฐจะต้องเข้ามาช่วยดูแลในส่วนนี้ โดยอาจจะเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกัน โดยรัฐบาลเป็นผู้ให้ความรู้ ก็เป็นไปได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

“การทำงานของวิสาหกิจชุมชนจากที่ได้บอกไป ตั้งแต่ต้นแล้วว่าจะต้องมีการเชื่อมโยงกันเป็นระบบเครือข่าย ถ้าจะให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น จะต้องมีการมาตรการบางอย่างที่จะนำมาใช้ในการควบคุมการทำงานในส่วนนี้ มีฉะนั้นทางผู้ประกอบการอาจจะละเอียดได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน โดยสามารถแสดงทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ดังนี้

“วิสาหกิจชุมชนหากเขาจัดการแล้วมีคุณภาพ เขาสามารถที่จะสร้างระบบการผลิตที่อาศัยทุนของชุมชนเอง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จุดมุ่งหมายของวิสาหกิจชุมชนไม่ได้เพื่อแข่งขันกับใคร แต่เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้เป็นสำคัญ หากลดการพึ่งพิงผู้อื่นได้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จแล้ว”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

“ ในส่วนของการส่งเสริมด้านเงินทุนจากภาครัฐ ส่วนมากทางกลุ่มของเราจะไม่ได้เข้าไปยุ่งในส่วนนั้น โดยเราจะตั้งกองทุนของเราเอง เราลงทุนในกลุ่มเราและทำการตั้งกลุ่มจากเงินทุนภายในกลุ่มของเราไม่ได้พึ่งพิงเงินจากภาครัฐ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

“การดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ดีจะต้องมีการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจในชุมชนด้วย เพื่อจะได้เป็นการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14

“แรงงานส่วนมากผมจะใช้เด็กนักเรียนนักศึกษา
ในชุมชนหลังเลิกเรียน หรือบางคนก็รับงานไปทำที่บ้าน ซึ่ง
เป็นการส่งเสริมและช่วยกันสนับสนุนให้คนในชุมชน มี
รายได้ จะได้สร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

“ในการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมานั้นก็ประกอบไปด้วย
สมาชิกภายในกลุ่มและประธานกลุ่ม ซึ่งในทุก ๆ ปีก็จะมีการ
จ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิกในทุก ๆ ปี นอกจากนั้นวิสาหกิจ
ชุมชนจะต้องมีการประเมินความต่อเนื่องของรายได้ที่สมาชิก
กลุ่มได้รับ โดยอาจจะจัดเก็บไว้ในรูปของสถิติการจ่ายเงินปัน
ผล เพื่อให้ทราบถึงอัตราการเติบโตของกลุ่ม”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

โดยสามารถสรุป รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่
อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การบริหารการตลาด การ
จัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 รูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการดำเนินงาน	รายละเอียดการดำเนินงาน
1. ด้านการบริหารการตลาด	1. มีการสอดรับกับความต้องการของตลาด 2. มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มาเป็นจุดเด่นในการส่งเสริมการตลาด 3. มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด 4. มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น 5. มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต
2. ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	1. ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง 3. มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน 4. มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์
3. ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	1. สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน 2. การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก 3. สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน

ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

การกำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) รูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

2.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-4 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน (n=7)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน		
3 - 5 ปี	2	11.76
5 - 10 ปี	5	29.41
2. เพศ		
ชาย	1	5.88
หญิง	6	35.29
3. อายุ		
40-50 ปี	1	5.88
50-60 ปี	2	11.76
60 ปีขึ้นไป	4	23.52
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	2	11.76
ปวช./ปวส.	2	11.76
ปริญญาตรีขึ้นไป	3	17.64

จากตารางที่ 4-4 ผู้ตอบแบบสอบถามในการกำหนดรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน 5-10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมา 3 - 5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 มากกว่าเพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 เมื่อพิจารณาอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.52 รองลงมา 50-60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 และอันดับสุดท้าย 40-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.64 รองลงมา ระดับประถมศึกษาและปวช/ปวส มีจำนวนเท่ากัน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

2.2 รูปแบบที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4-5 รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการดำเนินงาน	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการบริหารการตลาด		
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการสอดคล้องกับความต้องการของตลาด 	1	5.88
<ul style="list-style-type: none"> ● มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญา และความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 	3	17.64
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด 	6	35.29
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น 	4	23.52
<ul style="list-style-type: none"> ● มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต 	3	17.64

รูปแบบการดำเนินงาน	ความถี่	ร้อยละ
2. ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร		
<ul style="list-style-type: none"> ● ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น 	2	11.76
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง 	10	58.82
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน 	2	11.76
<ul style="list-style-type: none"> ● มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ 	2	11.76
3. ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน		
<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน 	5	29.41
<ul style="list-style-type: none"> ● การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก 	5	29.41
<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน 	7	41.17

จากตารางที่ 4-5 รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การบริหารการตลาด 2) การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และ 3) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ในด้านการบริหารการตลาดประกอบด้วย 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) มีการสอดคล้องกับความต้องการของตลาด 2) มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 3) มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด 4) มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น และ 5) มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต

ในด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง 3) มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และ 4) มี

ระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ในด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 4 รูปแบบได้แก่ 1) สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน 2) การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก และ 3) สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยจัดการนำเสนอแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1) การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ 2) การจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

3.1 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4-6 น้ำหนักความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการดำเนินงาน	น้ำหนักความสำคัญ(%)
1. ด้านการบริหารการตลาด	30.52
1.1 มีการสอดรับกับความต้องการของตลาด	0.5
1.2 มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์	3.5
1.3 มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด	15.50
1.4 มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น	10.02
1.5 มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต	1.00

รูปแบบการดำเนินงาน	น้ำหนักความสำคัญ(%)
2. ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	25.58
2.1 ผลผลิตงานที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น	2.50
2.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง	18.08
2.3 มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน	2.50
2.4 มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์	2.50
3. ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	43.90
3.1 สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน	6.80
3.2 การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก	6.80
3.3 สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน	30.30
รวม	100.00

จากตารางที่ 4-6 การวิเคราะห์ น้ำหนักความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่าน้ำหนักความสำคัญของรูปแบบ. ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารการตลาด และด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 43.90, 30.52 และ 25.58 ตามลำดับ

โดยในด้านของการบริหารการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีให้น้ำหนักความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาดมากที่สุด (15.50) รองลงมา การประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น (10.02) และมีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (3.50)

สำหรับด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีให้น้ำหนักความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียงมากที่สุด (18.08) รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น การต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การมีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยให้ความสำคัญเท่ากัน (2.50)

เมื่อพิจารณาถึงด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีให้น้ำหนักความสำคัญกับสามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชนมากที่สุด (30.3) รองลงมาคือ สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่มลูกค้า คู่ค้าและชุมชน และการทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ ให้กับสมาชิก โดยให้ความสำคัญเท่ากัน (6.80)

การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการโดยนำค่าน้ำหนักความสำคัญเฉลี่ยของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีมาประมวลผลร่วมกับค่าความน่าจะเป็นที่ได้รับประโยชน์ในแต่ละรูปแบบ ดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบการดำเนินงาน	น้ำหนัก	แบบมีหน้าร้าน		ตัวแทนจำหน่าย		ทั้ง 2 รูปแบบ	
		ความน่าจะเป็น	ความน่าจะเป็น X น้ำหนัก	ความน่าจะเป็น	ความน่าจะเป็น X น้ำหนัก	ความน่าจะเป็น	ความน่าจะเป็น X น้ำหนัก
1.ด้านการบริหารการตลาด (30.52)							
1.1 มีการสอดรับกับความต้องการของตลาด	0.50	1.20	0.60	0.72	0.36	0.12	0.06
1.2 มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์	3.50	0.14	0.49	2.63	9.21	1.50	5.25
1.3 มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด	15.50	0.23	3.57	0.35	5.43	0.50	7.75
1.4 มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น	10.02	0.04	0.40	0.05	0.50	1.15	11.52
1.5 มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ในใกล้ตลาดกระจายผลผลิต	1.00	0.50	0.50	0.05	0.05	0.97	0.97
2. ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร (25.58)							
2.1 ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น	2.50	1.25	3.13	0.23	0.58	2.42	6.05
2.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใน	18.08	0.20	3.62	0.03	0.54	0.05	0.90

รูปแบบการดำเนินงาน	น้ำหนัก	แบบมีหน้าร้าน		ตัวแทนจำหน่าย		ทั้ง 2 รูปแบบ	
		ความน่าจะเป็น	ความน่าจะเป็น X น้ำหนัก	ความน่าจะเป็น	ความน่าจะเป็น X น้ำหนัก	ความน่าจะเป็น	ความน่าจะเป็น X น้ำหนัก
ชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง							
2.3 มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน	2.50	1.00	2.50	0.08	0.20	0.93	2.33
2.4 มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์	2.50	1.00	2.50	1.23	3.08	0.23	0.58
3. ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (43.90)							
3.1 สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน	6.80	0.23	1.56	0.12	0.82	0.31	2.11
3.2 การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก	6.80	0.04	0.27	1.00	6.80	0.23	1.56
3.3 สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน	30.30	0.06	1.82	0.10	3.03	0.31	9.39
รวม	100.00		20.95		30.58		48.47
ลำดับที่			3		2		1

จากตารางที่ 4-7 การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีค่าอรรถประโยชน์สูงสุดคือรูปแบบการดำเนินงานแบบทั้ง 2 รูปแบบ คือ ทั้งแบบมีหน้าร้านและเป็นตัวแทนจำหน่าย รองลงมาคือ แบบเป็นตัวแทนจำหน่าย และแบบมีหน้าร้าน โดยมีค่าอรรถประโยชน์ เท่ากับ 48.47, 30.58 และ 20.95 ตามลำดับ

และสามารถสรุปเป็นอรรถประโยชน์ (ค่าความน่าจะเป็น) เฉลี่ยของรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชนเมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานแต่ละของวิสาหกิจชุมชน ได้ดังนี้

$$U_i = \sum_j W_j U_{ij}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} \text{แบบมีหน้าร้าน} &= 0.60 + 0.49 + 3.57 + 0.40 + 0.50 + 3.13 + 3.62 + 2.50 \\ &+ 2.50 + 1.56 + 0.27 + 1.82 = 20.95 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ตัวแทนจำหน่าย} &= 0.36 + 9.21 + 5.43 + 0.50 + 0.05 + 0.58 + 0.54 + \\ &0.20 + 3.08 + 0.82 + 6.80 + 3.03 = 30.58 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ทั้ง 2 รูปแบบ} &= 0.06 + 5.25 + 7.75 + 11.52 + 0.97 + 6.05 + 0.90 + 2.33 \\ &+ 0.58 + 2.11 + 1.56 + 9.39 = 48.47 \end{aligned}$$

$$U_i = 20.95 + 30.58 + 48.47 = 100.00$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อนำทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี และจัดทำแนวทางการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของการดำเนินงานตามรูปแบบต่างๆ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดในการสรุปผล ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่มเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน พบว่าหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วงเวลา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.41 ส่วนสมาชิกกลุ่มนั้นโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในช่วงเวลา 3-5 ปีคิดเป็นร้อยละ 58.82 สำหรับด้านเพศนั้น พบว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 35.29 เมื่อพิจารณาถึงอายุของหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่ม พบว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.52 และสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุ 50-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.52 และระดับการศึกษาของหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสมาชิกกลุ่ม พบว่า หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.64 และสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.29

สำหรับรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก (ไม่เกิน10 คน) คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมาเป็นรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง (10-20 คน) คิดเป็นร้อยละ 17.64 และอันดับสุดท้ายรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนาดใหญ่(20 คนขึ้นไป)

คิดเป็นร้อยละ 11.76 โดยที่รูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ รูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการนำเสนอระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารการตลาด ด้านที่ 2 การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และด้านที่ 3 ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2. ผลการศึกษาการกำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

สำหรับรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การบริหารการตลาด 2) การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และ 3) การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ในด้านการบริหารการตลาดประกอบด้วย 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) มีการสอดรับกับความต้องการของตลาด 2) มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 3) มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด 4) มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น และ 5) มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต

ในด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วย 4 รูปแบบได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง 3) มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และ 4) มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ในด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 4 รูปแบบได้แก่ 1) สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน 2) การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก และ 3) สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ นำหนักความสำคัญของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่าน้ำหนักความสำคัญของรูปแบบ. ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารการตลาด และด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 43.90, 30.52 และ 25.58 ตามลำดับ

โดยในด้านของการบริหารการตลาดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีให้น้ำหนักความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาดมากที่สุด (15.50) รองลงมา การประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น (10.02) และมีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (3.5)

สำหรับด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีให้น้ำหนักความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียงมากที่สุด (18.08) รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น การต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การมีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยให้ความสำคัญเท่ากัน (2.50)

เมื่อพิจารณาถึงด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีให้น้ำหนักความสำคัญกับสามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชนมากที่สุด (30.3) รองลงมาคือ สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่มลูกค้า คู่ค้าและชุมชน และการทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก โดยให้ความสำคัญเท่ากัน (6.80)

สำหรับการวิเคราะห์อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการโดยนำค่าน้ำหนักความสำคัญเฉลี่ยของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรีมาประมวลผลร่วมกับค่าความน่าจะเป็นที่ได้รับประโยชน์ในแต่ละรูปแบบ พบว่า การวิเคราะห์

อรรถประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีค่าอรรถประโยชน์สูงสุดคือ รูปแบบการดำเนินงานแบบทั้ง 2 รูปแบบ คือ ทั้งแบบมีหน้าร้านและเป็นตัวแทนจำหน่าย รองลงมาคือ แบบเป็นตัวแทนจำหน่าย และแบบมีหน้าร้าน โดยมีค่าอรรถประโยชน์ เท่ากับ 55.50, 23.50 และ 21.00 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี จากผลการสำรวจข้อมูลเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 5-10 ปี มีระดับปริญญาตรีขึ้นไป สำหรับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นกัน มีอายุ 50-60 ปี ระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 3-5 ปี โดยส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมีขนาดเล็ก รองลงมาเป็นรูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง และอันดับสุดท้ายขนาดใหญ่ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกข้อมูลของรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร พบว่า หัวหน้ากลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญในรูปแบบการดำเนินงานใน 3 ประเด็น ได้แก่ การบริหารการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย บุญมี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม ให้ความสำคัญกับการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการตลาดทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ อันจะเป็นองค์ความรู้พื้นฐานในการบูรณาการให้เข้ากับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้า วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอันจะเป็นพื้นฐานในการนำเอาสินค้าร่วมอยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน และงานวิจัยของธีระวัฒน์ จันทิก (2556) พบว่า การประเมินการจัดการคุณภาพวิสาหกิจชุมชน ควรมีกระบวนการผลิต การรักษาและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ การส่งมอบผลิตภัณฑ์ ความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน จึงถือได้ว่าเป็นวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

และเมื่อพิจารณาใจเชิงลึกรูปแบบการดำเนินงานใน 3 รูปแบบ อันประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารการตลาด มุ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึงมีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น ตลอดจนมีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ในใกล้ตลาดกระจายผลผลิต

2) ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร มุ่งให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง การต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และมีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1 (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาจาก การประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ในภาพรวม ประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ได้แก่ การจัดการความรู้ การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ ประเด็นหลัก ๆ ที่ต้องพัฒนา ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิต การตลาดที่ทันสมัย การบรรจุภัณฑ์ การแปรรูป การประชาสัมพันธ์ การบัญชีที่เป็นระบบเงินทุน เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย สถานที่หรือทำเล ที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นที่ตั้งกลุ่มในการดำเนินการผลิต และ 3) ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน ทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก และสามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน จากผลการวิเคราะห์อรรถประโยชน์และจัดลำดับความสำคัญการเลือกรูปแบบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี มีค่าอรรถประโยชน์สูงสุดคือรูปแบบการดำเนินงานแบบทั้ง 2 รูปแบบ คือ ทั้งแบบมีหน้าร้านและเป็นตัวแทนจำหน่าย รองลงมาคือ แบบเป็นตัวแทนจำหน่าย และแบบมีหน้าร้าน โดยมีค่าอรรถประโยชน์ เท่ากับ 55.50, 23.50 และ 21.00 ตามลำดับ โดยที่การดำเนินงานนั้นควรมีการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องในรูปแบบการดำเนินงานใน 3 ประเด็น ได้แก่ การบริหารการตลาด การจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอันจะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาและเท่าทันกับความต้องการของผู้บริโภคด้วยการบริหารการตลาด รวมกับการจัดการความรู้และ

ข้อมูลข่าวสารที่มุ่งส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากการประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี เหมาะสำหรับการดำเนินงานแบบการมีหน้าร้านและมีตัวแทนจำหน่ายควบคู่ไปด้วยกัน โดยมีรูปแบบการดำเนินงานที่สำหรับอันทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านของการบริหารการตลาด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ควรมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น และมีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาดและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์

2. ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง และมีผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น การต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ต้องมีการดำเนินงานที่สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน และสร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน รวมถึงการทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินอรรถประโยชน์หลักเกณฑ์ต่อผลได้ของ เศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี พบว่าปัญหา สำคัญที่ทำให้วิสาหกิจชุมชน มีปัญหาในเรื่องรูปแบบการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการ บริหารการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

2.1 ด้านนโยบายและการส่งเสริมการบริหารการตลาด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมี นโยบายทางด้านการบริหารการตลาดให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยจัดการอบรมให้ความรู้และ แผนงานในการดำเนินธุรกิจ เพื่อส่งเสริมโอกาสทางตลาดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับในการ เพิ่มขึ้นของการสร้างส่วนแบ่งทางการตลาดประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร รวมทั้งมาตรการในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการความรู้ หรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญา เพื่อ ประเมินศักยภาพของตนเอง และความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทาง การตลาด เพื่อเป็นการสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจจังหวัดเพชรบุรีให้มีศักยภาพ ยิ่งขึ้น

2.2 หน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมทางด้านการจัดการ ความรู้และข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มวิสาหกิจในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีแนวทางดังนี้

2.2.1 เสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจทางด้านการจัดการความรู้ เพื่อและเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างความรู้ในการพัฒนาศักยภาพของการ พัฒนาในการสร้างเครือข่าย และทางด้านการให้ความร่วมมือภายในชุมชนกับชุมชนในละแวก ใกล้เคียง รวมทั้งการสร้างรายได้ต่อการเลี้ยงชีพให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ในการรับข้อมูล ข่าวสาร ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการพัฒนาคนในชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีด ความสามารถในการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ต่อยอดและช่วยเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจของกลุ่มวิสาหกิจสูงขึ้น

2.2.2 เสริมสร้างให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อกัน สนับสนุนการดำเนินงานที่สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน และสร้างกลไกการแบ่งปัน ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม ลูกค้า คู่ค้าและชุมชน รวมถึงการทำกิจการของ วิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ ให้กับสมาชิก ส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีระบบ ที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2547). การสร้างและพัฒนาเครือข่าย. กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร.
- กรรณิกา ชมดี. (2524). “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. (2541). ก คู่มือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง
- กระทรวงมหาดไทย. กรมการปกครอง. (2541). ข เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : แนวคิดและยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : บริษัท ทรงสิทธิ์-วรรณ จำกัด.
- กฤตชญาภัค อุ่นเสรี. (2554). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ก้องเกียรติ ปิ่นกุ่มภีร์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ความรู้พื้นฐานสิ่งทอสำหรับหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2530). และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. การพึ่งตนเอง : ศักยภาพในการพัฒนาของชนบท. กรุงเทพฯ : สภาคทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา,
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2550). กลยุทธ์การตลาดระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- คมศร วงษ์รักษา. (2540). การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครรชิต พุทธิโกษา. (2554). คู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- คุณค่าในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปริญญาการศึกษา กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำลอง ครุฑขุนทด. (2544). คิดใหม่ ทำใหม่ปฏิรูปการศึกษาไทย. ธรรมรักษ์การพิมพ์ ราชบุรี.

- จิตติ กิตติเลิศไพศาล และคณะ. (2551). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสกลนคร. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2548). ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(2), 19-31.
- เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างการเห็น
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจอินเตอร์โปรแกรมมิ่ง.
- ณัฐนันท์ หลักคำ. (2555). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ผลิตสิ่งทอ ผ้าลายเกล็ดเต่า ในจังหวัดกาฬสินธุ์. คณะเทคโนโลยีสังคม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์.
- दनัย เทียนพุดม. (2541). การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (::;4). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2564). วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภารการพิมพ์,
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2556) คู่มือสินเชื่อ เพื่อประชาชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2556 จากเว็บ <http://thenpoor.ws/credit/baac.html>
- ธนาคารออมสิน. (2556). ขั้นตอนการขอกู้สินเชื่อ เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2556 จากเว็บ <http://www.gsb.or.th/index.php>
- รัชชัย บุญมี. (2555). การวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2556). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา, ประ.ด. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา). วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิวัติ อัญญะมณีเส. (2551). ความคาดหวังของลูกค้าที่มีต่องานบริการบำรุงรักษาของบริษัท เมเปิ้ล โซลูชั่น จำกัด. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นพพร จุลกลางกูรและธัญลักษณ์ นิมน้อย. (2554). รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี. สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ประเมษฐ์ กาญจนวรางกูร. (2541). “การพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองสำหรับสตรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- ประสพชัย พสุนนท์. (2553). สถิติธุรกิจ (BUSINESS STATISTICS). กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ ท้อป จำกัด.
- ปารณีย์ เหลืองเพราเฟริศ. (2549). ความคาดหวังของลูกค้าเงินกู้ที่มีต่อการให้บริการรับชำระเงินกู้ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พยอม วงศ์สารศรี. (2540). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒน์ บุญรัตน์พันธ์. (2517). การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
- พัฒนา สุขประเสริฐ. (2540). กลยุทธ์ในการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2556). รายงานแสดงสถิติเปรียบเทียบจำนวนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ระหว่าง ปี 2554 ถึง ปี 2556. สืบค้นวันที่ 12 กรกฎาคม 2556 เข้าถึงได้โดย http://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce13.php.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543) เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- วรภัทร โธณะเกษม. (2553). เศรษฐกิจไทยปี 2552 และแนวโน้มปี 2553. วารสารผู้จัดการ. หน้า 91.

- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วันชัย มีชาติ. (2550). พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ. ภาควิชารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ: แอคทีฟพรีน.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรัตน์ ลิ้มสุวัฒน์. (2556). จังหวัดหนองคายกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2015. วารสารดำรงราชานุภาพ.
- นฤมล พิงกิจ วชิรินทร์ อินทพรหม เตชิต ตรีชัย และ สิริกร ฉัตรภูติ. (2559). การพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะเจ็ดจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559) หน้า 201-214.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2544). การวัดและประเมินความสามารถในการคิด ในวิทยาการด้านความคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กทม. : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ ไชยพรรค. (2555). แรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ที่รองรับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2553). วิเคราะห์แนวโน้มเศรษฐกิจ. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2548). เศรษฐศาสตร์ (Economics). สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนากลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมคิด บางโม. (2544). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.
- สมชาติ กิจยรรยง, และคณะ. (2545). เทคนิคการจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2546). ความฉลาดรู้ของผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: ธรรมกมลการพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. (2556). คู่มือการปฏิบัติงานการกู้เงินสินเชื่อ. สำนักงาน สกสค. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. (2556). คู่มือการปฏิบัติงานการกู้เงินสินเชื่อ. สำนักงาน สกสค. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). ร่างแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2542). สำนักนโยบายและแผน. แนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ 2542 และแนวนโยบาย/มาตรการของ รัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). สรุปย่อผลการวิจัยการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท. รายงานการสัมมนาทางวิชาการเพื่อประมวลองค์ความรู้การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของชาติ. The Garden Beach Resort พัทยา จังหวัดชลบุรี. 13-14 กุมภาพันธ์. 108-112.
- สุชาติ กิระกุล. (2553). รายงานสถานะประเทศ. วารสารการเงินธนาคาร. ฉบับที่ 308. หน้า 72.
- สุนิลา สุจิตานนท์ และคณะ. (2535). “การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเอง : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มเลี้ยงไหม บ้านนางาม ตำบลนางาม อำเภอหนองแสง จังหวัดอุตรธานี.” สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (อัดสำเนา)
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สุภาพ สุทธิรักษ์. (2551). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง กรณีดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา. เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เลขที่ 103. ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตร และสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2542). การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในนิติต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ และ สุภาส จันทร์หงษ์. (2548). ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน. กรมส่งเสริมการเกษตร. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- เสรี พงศ์พิศ. (2546). ฐานคิดจากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : ร้านรังสีการพิมพ์.
- อนุชา ภูริ พันธุ์ ภิญโญ. (2551). หน่วย ที่ 4 แนวคิด การ พัฒนา เศรษฐกิจ. ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาสหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (มปป.). แนวคิดวิสาหกิจชุมชน. สถาบัน TDRM.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล. (2554). วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. พิมพ์
ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพลส โปรดักส์.
- อนุพงษ์ วาวงศ์มูล. (2542). “การพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวชนบทในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามแนว
พระราชดำริทฤษฎีใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมร รักษาสัตย์และโสรัจ สุจริตกุล. (2541). การบริหารบุคคลในประเทศไทย.กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- อรรวรรณ สีลานิช. (2554). ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่
ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน. สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ ภาควิชาสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อิราวัฒน์ ชมระกา. (2554). รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชน เพื่อ
ยกระดับคุณภาพการแข่งขันเชิงพาณิชย์ในเขตจังหวัดอุดรดิติถ์. คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิติถ์.
- เอกราช อะมะวัลย์. (2554). การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความ
พร้อมด้านบุคลากรสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย ปริญญาสุทธินันท์. (2560). “วิสาหกิจชุมชน” ปฏิทรรศน์ในการแข่งขันทางธุรกิจ. วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย 37(2) หน้า 131-150.
- Alkin, M.C. (1996). “Evaluation Theory Development”. Evaluation Comment. 2, pp.
2-9.
- Alma G. Delen. (1977). People participation. Philippine : Encyelopedia of Social
work,
- Ayala, Gabriel Eduardo. (2006). Perceptions of Immigrant Workers on the Effects
ofEssential Skills Training on Their Motivation and Meaning of Work: Two

- CaseStudies. Queen's University at Kingston (Canada) Publication. Retrieved March 20,2009, from <http://proquest.umi.com/pqdweb>.
- Barrow,R., and,ed. Milburn,G. (1990). a Critical Dictionary of Educational Concepts. (2 nd ed.) New York:Teach College Press.
- Beach, Dale S.(1980). The Management of People at Work. 3rd ed. New York : McMillan Publishing.
- Becker, S., & Neuhauser, D. (1975). The Efficient Organization. New York: Elsevier Scientific.
- Bloom, B.S. (1956). Taxonomy of Educational Objectives. Available Source:<http://www.tedi.uq.edu.au/Assess/Assessment/bloomtax.html>., Nov 4, 2007.
- Bolanos,C.R. . (1998). An evaluation of a Social Skills Training Curriculum for Anger Management in a Chronic Hospitalized Population (Chronic Mental Illness).Dissertation Abstracts International. Boston University.
- Cronbach, L.J. (1963). "Course Improvement Through Evaluation". Teachers College Record.64, pp. 672-683.
- Dale Yoder. (1980). Personnel management and industrial relations. 5th ed. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice-Hall.
- Dietsch, M. and Petey, J. (2002). The credit risk in SME loans portfolios: Modeling issues, pricing, and capital requirements. Journal of Banking & Finance (26). p. 303–322.
- Dotch,T.A.(1977). "The Development of Curriculum and Instruction at WiberforceUniversity From 1941 to 1947 (African-American,Ohio).Dissertation Abstracts International. The University of Akron. AAC 9723584.
- Dunn, D. S. (2001). Statistics and data analysis for the behavioral sciences. NY:McGraw-Hill.
- Dunster, K., and J.Andrew. (1996). Dictionary of Natural Resource Management Canada : University of British Columbia.
- Flippo, Edwin B.(1966). Principles of personnel management.(3.ed) New York: McGraw-Hill.

- Good,Carter CV. (1973). Dictionary of Education. (3.ed) New York : McGraw-Hill Book.
- Kaivantoa K., Stoneman P. (2007).Public provision of sales contingent claims backed finance to SMEs: A policy alternative.Research Policy.Volume 36(5).P. 637–651.
- Kaufman,R,(2000). Mega planning. Thousand Oaks:Sage Publications.
- Kim, H. Sik., & Sohn, S. Y. (2010). Support vector machines for default prediction of SMEs based on technology credit. European Journal of Operational Research. Volume 201(3), P838–846.
- Kirida Bhaopichitr. (2015). ASEAN ECONOMIC Community. จาก http://library.cmu.ac.th/faculty/econ/DownloadPaper/AEC@CMUecon_19Apr2012.pdf เข้าถึงเมื่อ 22/5/57
- Mckillip,J. (1987). Need Analysis Tools for the Human Services and Education .Newbury Park:Sage Publications.
- Muraa, L., Buleca, J. (2012). Evaluation of Financing Possibilities of Small and Medium Industrial Enterprises. Procedia Economics and Finance. Volume 3, 2012, Pages 217–222.
- Muraa, L., Buleca, J. (2012). Evaluation of Financing Possibilities of Small and Medium Industrial Enterprises. Procedia Economics and Finance. Volume 3, 2012, Pages 217–222.
- Pont, Tony. (1995). Investing in Training and Development. London : Kogan Page.
- Provus, M. (1971). Discrepancy Evaluation for Educational program Improvement and Assessment. Berkeley, CA. : Mc Cutchan.
- Reviere,R,. and others. (1996). Needs Assessments a Creative and Practical guide for social scientists. United State of America:Taylor &Francis.
- Saylor. J.C.&Alexander, W.M. (1974). Planning Curriculum for Schools, New York Holt, Rinehart and Winston.
- Stake, R.E. (1967). “The Countenance of Educational Evaluation”. Teachers College Record. 68, pp. 523-540.

- Stufflebeam, D.L., et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision. Making*. Itasca, Illinois : Peacock Publishing.
- Stufflebeam, D.L., and others. (1985). *Conducting Educational Needs Assessment*. United State of America: Kluwer academic.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Hartcourt Brance and World.
- Taba: Hilda. (1971). *Curriculum Deelopment: Theory and Prectice*. New York: he Macmillan Co.
- Teaching Practice Pepperdine University: California. Retrieved March 20, 2009, from <http://proquest.umi.com/pqdweb>.
- Tutuneeaa M. F., Rusa R. V. (2012). Business Intelligence Solutions for SME's. *Procedia Economics and Finance* 3. P 865 – 870.
- Tyler, R.W. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.
- Tyler, Ralph W. (1975). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago Press.
- United Nation. (1978). *Popular participation in decision making for development*. New York : United Nations Publication,
- Walker, Maria Christina Barrosa. (2005). *A Reflection on Staff Development Efforts: An Examination of English Learner Academic Performance and Transfer to*
- Wilson, Joe B. (1994). *Applying Successful Training Techniques*. London : Kogan Page.
- Witkin, B. R., and J. W. Altschuld. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments*. Thound Oaks: sage Publications.
- York, R. O. (1982). *Human Service Planning: Concepts, Tools, and Methods*. Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press.
- Yue, S., & Wang, C. Y. (2002). The influence of serial correlation on the Mann–Whitney test for detecting a shift in median. *Advances in Water Resources*, 25(1), 325–333.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง: การประเมินอรรถประโยชน์พหุลักษณะต่อผลได้ของเศรษฐกิจชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจงทั่วไปเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีอยู่ 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โดยในตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ ซึ่งมีเกณฑ์การตอบดังนี้

5 = หมายถึง มากที่สุด

4 = หมายถึง มาก

3 = หมายถึง ปานกลาง

2 = หมายถึง น้อย

1 = หมายถึง น้อยที่สุด

2. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

3. ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลใด ๆ ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตของท่าน

ขอขอบคุณทุกท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

1.1 น้อยกว่า 3 ปี

1.2 3 - 5 ปี

1.3 5 - 10 ปี

1.4 10 ปีขึ้นไป

2. เพศ

2.1 ชาย

2.3 หญิง

3. อายุ

3.1 น้อยกว่า 30 ปี

3.2 30 - 40 ปี

3.3 40 - 50 ปี

3.4 50 - 60 ปี

3.5 60 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

4.1 ประถมศึกษา

4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น

4.3 ปวช./ ปวส.

4.4ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านเพียงคำตอบเดียว

ที่	ข้อความ	น้ำหนัก ความสำคัญ
ด้านการบริหารการตลาด		
1	มีการสอดคล้องกับความต้องการของตลาด	
2	มีมาตรการในการประเมินและจัดการความรู้ที่เป็นความรู้จากตนเองหรือความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาและความรู้ที่มาจากแหล่งอื่น เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการตลาด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์	
3	มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานและกลยุทธ์ทางการตลาด	
4	มีการประเมินโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการขยายตัวของส่วนแบ่งทางการตลาดให้เพิ่มขึ้น	
5	มีทำเลที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่ใกล้ตลาดกระจายผลผลิต	
ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร		
6	ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น	
7	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนและกับชุมชนใกล้เคียง	
8	มีการต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน	
9	มีระบบที่รวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่และจัดเก็บฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์	
ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน		
10	สร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่สมาชิกกลุ่มลูกค้า คู่ค้าและชุมชน	
11	การทำกิจการของวิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิก	
12	สามารถทำให้เกิดทุนหมุนเวียนในชุมชน	

13. รูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
จังหวัดเพชรบุรี

- 13.1 แบบมีหน้าร้าน
- 13.2 ตัวแทนจำหน่าย
- 13.3 ทั้ง 2 รูปแบบ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น
หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก
โทร 0 3259 4043-50 (41228)

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ผู้วิจัย

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีระวัฒน์ จันทิก (Ph.D.)

ที่อยู่: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

e-mail : thirawat@ms.su.ac.th, thirawat.scb@gmail.com

Tel: 0 3259 4043-50 (41228)

การศึกษา

- ปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
- Cert. in Non-parametric Statistics, Structural Equation Modeling, Statistical Data Analysis by using Mplus with *Burapha University*. (2013),
- Cert. in Management & research, *University of Luzern*, Switzerland. (2014)
- Cert. Advancement Course in Conflict Manager and Leaders; Intensive, At the Gold Standard level. School of Professional Study, *New York University*. New York, USA. (2016)

1. ประสบการณ์

หน้าที่ปัจจุบัน

- รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ สังกัดสาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- อาจารย์พิเศษประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์สอนในรายวิชา สถิติและวิจัย
- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยบูรพารับผิดชอบรายวิชานโยบายการเงินการคลัง วิชาการบริหารโครงการ วิชาสังคมบูรณาการเศรษฐกิจและการเมืองหลักการบริหาร

- อาจารย์พิเศษวิทยาลัยเทคโนโลยีการแพทย์เฉลิมกาญจนาธิบดีขอบรรยายวิชาชีวสถิติ วิชาการวิจัยและสถิติทางข้อมูลทรัพยากรสุขภาพ

ประสบการณ์ที่ผ่านมา

- พ.ศ. 2551 อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- พ.ศ. 2550 อาจารย์กลุ่มสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- พ.ศ. 2549 ช่วยบริหาร สำนักสินเชื่อธุรกิจธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- พ.ศ. 2548 นักวิเคราะห์การลงทุน บริษัทในเครือวิริยะประกันภัย
- พ.ศ. 2547 นักบริหารการเงิน บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

2. ผลงานวิชาการ

ตำราหรือหนังสือ และเอกสารประกอบการสอน

- ตำราวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
- เอกสารประกอบการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์มหภาค
- ตำราเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม
- หนังสือเศรษฐศาสตร์จุลภาค
- เอกสารคำสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ

รายงานการศึกษา

- รายงานการศึกษาทบทวนสถานการณ์การสำรวจข้อมูลทรัพยากรสุขภาพของประเทศไทย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
- รายงานผลการระดมสมองผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาความต้องการและออกแบบข้อมูลการสำรวจทรัพยากรสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
- รายงานการสำรวจข้อมูลทรัพยากรสุขภาพเชิงพื้นที่ระดับปฐมภูมิของประเทศไทยสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข
- แนวทางในการพัฒนารูปแบบการสำรวจข้อมูลทรัพยากรสุขภาพเชิงพื้นที่ของประเทศไทย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

แผนปฏิบัติการวิสาหกิจและคู่มือบริหารความเสี่ยง

- แผนปฏิบัติการวิสาหกิจองค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552 – 2556
- คู่มือบริหารความเสี่ยงองค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2552
- คู่มือบริหารความเสี่ยงคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2556 – 2557
- แผนปฏิบัติราชการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2556 – 2557
- คู่มือบริหารความเสี่ยง ศูนย์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2557
- คู่มือบริหารงานทรัพยากรบุคคล ศูนย์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2557
- คู่มือบริหารงาน 7ส ภายใต้แนวทางจัดการระบบสิ้น ศูนย์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2557

3. ประวัติงานวิจัย

3.1 งานวิจัยและการเผยแพร่ผลงานวิจัย

ธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). การศึกษาการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของประชากรผู้สูงอายุที่มีผลต่อการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี . เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจปริทัศน์, มหาวิทยาลัยรังสิต, ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559).

ธีระวัฒน์ จันทิก และปิยพล ไพจิตร. (2559). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนันทนาการสู่ความยั่งยืน. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ ครั้งที่ 1 ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 16-17 กรกฎาคม 2559.

(รางวัลการวิจัยดีเด่น)

ธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). การวิเคราะห์ต้นทุนหน่วยสุดท้ายและรายรับหน่วยสุดท้ายเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุน ธุรกิจเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์แบบบูติคโฮเทล.วารสารการจัดการสมัยใหม่, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559).

ธีระวัฒน์ จันทิก และปิยพล ไพจิตร. (2558). การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในพื้นที่
ปริมณฑล ตำบลศาลายา จังหวัดนครปฐม. งานประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 15 ระหว่างวันที่ 5-6 พฤศจิกายน 2558.

**(รางวัลชนะเลิศ ในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ
ครั้งที่ 15 ระหว่างวันที่ 5-6 พฤศจิกายน 2558)**

พิทักษ์ ศิริวงศ์ ธีระวัฒน์ จันทิก นภนันทน์ หอมสุต และจอมภักด์ คลังระหัด. (2558). การพัฒนา
รูปแบบการตลาดการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในภูมิภาคตะวันตก
สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีคุณภาพ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ธีระวัฒน์ จันทิก และธีระ กุลสวัสดิ์. (2558). แนวทางและกิจกรรมการสร้างความร่วมมือด้านการ
ประกันคุณภาพในระดับคณะระหว่างหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย. วารสาร
การเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2558.

พรชัย เทพปัญญา ประสพชัย พสุนนท์ นภนันทน์ หอมสุต ธีระวัฒน์ จันทิก และสุรภัทร์ พิไชย
แพทย์ (2558). ความเป็นไปได้ในการเปิดรับนักศึกษาของหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสาร
สหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน พ.ศ.
2558) มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

ธีระวัฒน์ จันทิก. (2557). โมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะ ความสามารถและศักยภาพในการ
บริหารงานของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ประกอบการ เพื่อรองรับ
การเข้าสู่สถานการณ์ประชาคมอาเซียน. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัย
ทักษิณครั้งที่ 24 ประจำปี 2557 ในวันที่ 21-24 พฤษภาคม 2557

ธีระวัฒน์ จันทิก. (2558). การสำรวจภาวะการมีงานทำและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
, ปีที่ 4, ฉบับที่ 1 พฤษภาคม - มิถุนายน 2558.

ธีระวัฒน์ จันทิก. (2558). การสำรวจภาวะการมีงานทำและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal มหาวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 8, ฉบับที่ 1, 224-241

- วสันต์ พรพุทธพงศ์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2558). การพัฒนาคู่มือการดำเนินกิจกรรม 7 ส เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ การทำงานเป็นทีมให้กับหน่วยงานในกำกับระดับมหาวิทยาลัย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ปีที่ 4, ฉบับที่ 1 พฤษภาคม - มิถุนายน 2558.
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2558). ความคาดหวังของลูกค้าชาวต่างชาติที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของค้ายมวยไทย. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, ปีที่ 7, ฉบับที่ 3, 105-122
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2557). อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มิถุนายน 2557.
- ธีระวัฒน์ จันทิก และวสันต์ พรพุทธพงศ์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะนักบัญชีที่พึงประสงค์กับความต้องการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม - ตุลาคม 2557.
- ธีระวัฒน์ จันทิก และจรีรัตน์ อินทรจันทิก. (2557). การศึกษาพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นำไปสู่ความสำเร็จการประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดเล็กในเขตจังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม - ตุลาคม 2557.
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2557). การศึกษาความต้องการและมุมมองเชิงพัฒนา : ผลต่อการกำหนดร่างพัฒนาด้านการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2557.
- ธีระวัฒน์ จันทิก สิริกร อ้อยทอง และอริยา บุญนันท์. (2557). ความสำเร็จของการตั้งกลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชนเครื่องเบญจรงค์ จังหวัดเพชรบุรี. การประชุมระดับชาติ ศึกษาศาสตร์ วิจัยครั้งที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- (รางวัลงานวิจัยดีเด่น ในการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี พ.ศ.2557)**

- ธีระวัฒน์ จันทิก เกร็ดแก้ว แก้วไพโร และเนตรนภา ธีรจารุพงศ์. (2557). พฤติกรรมการบริโภคและรสนิยมในสินค้าโครงการหลวงที่วัดระดับความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อรายได้ กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมจิตรดา. การประชุมวิชาการระดับชาติ ณ วิทยาลัยพะเยาครั้งที่ 3
(รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ณ วิทยาลัยพะเยาครั้งที่ 3 ปี พ.ศ.2557)
- ธีระวัฒน์ จันทิก และเสรี ชัดรัมย์. (2556). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการจัดการคุณภาพของวิสาหกิจชุมชน. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2557.
- ประสพชัย พสุนนท์ นภนันทน์ หอมสุต และธีระวัฒน์ จันทิก. (2556) การพัฒนาหลักสูตรบัญชีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน พ.ศ.2558) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ธีระวัฒน์ จันทิก และคณะ. (2556). โมเดลสมการโครงสร้างคุณลักษณะ ความสามารถ และศักยภาพในการบริหารงานของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ประกอบการ เพื่อรองรับการเข้าสู่สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระวัฒน์ จันทิก และคณะ. (2556). โมเดลสมการโครงสร้างตัวบ่งชี้ความสำเร็จการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระวัฒน์ จันทิก และน้ำฝน เสนางคนิกร. (2555). โปรแกรมแสดงผลเครื่องมือวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์จุลภาค. วารประชุมวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ 13 หน้าที่ 161-173.
(รางวัลงานวิจัยระดับชาติ รางวัลชมเชย ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ.2555).
- ธีระวัฒน์ จันทิก และคณะ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาทางเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. วารสารปาริชาติ ปีที่ 25 ฉบับที่ 3 มหาวิทยาลัยทักษิณ 23 - 25 พฤษภาคม 2555

- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2554). การวิจัยเพื่อประเมินค่าเสียโอกาสของต้นทุนเงินทุน สำหรับวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนเพื่อขยายกิจการในอุตสาหกรรมบริการทางการเงินประเภทีสซึ่ง. วารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มิถุนายน 2555. หน้า 15-30
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2554). ประเมินแนวทางการอนุรักษ์พลังงานด้วยสื่อโฆษณา. เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานที่กระทรวงพลังงาน.
- ธีระวัฒน์ จันทิก และคณะ. (2554). วิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงสุกร ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดนครปฐม. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษาประโยชน์สุขสู่ปวงประชา ณ ศูนย์การศึกษาพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2553). การสำรวจภาคสนามโครงติดตามและการประเมินผลการอนุรักษ์พลังงานในอาคารโดยการติดตาม. เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงานที่กระทรวงพลังงาน.
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2551). การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดนครปฐม. วารสาร Thai – Nichi Institute of Technology Academic Conference : The 1st TNIAC.
- ธีระวัฒน์ จันทิก. (2550). การศึกษาผลผลิตภาพของประชากรวัยแรงงานต่อประชากรวัยชรา ที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรระหว่างปี 2551 – 2568: ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย. วารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Chantuk.T, Paichit. P and Pasunon. P. (2016). The Application of Econometrics Methods in the Development of Model for Maximum Profit Determination and Profit Level for the Investment decision in Thailand's Housing Estate Industry. Far East Journal of Mathematical Science., Pushpa Publishing House, (accepted paper date July 4, 2016).
- Chantuk, T., & Chumkate, J. (2015). A Study of Need Assessment for Economy and Social Strategic Policy Development with Province Level for Asian Economic Community. Prague International Academic Conference Proceedings. 6th to 9th September 2015 Prague, Czech Republic.

- Chantuk, T., Sawasdipong, N., & Teprasit. P., (2014). Guideline Development for Lean Quality Management and Economic Cost of Quality Analysis of Suan Dusit Rajabhat University's Environmental Center. IEDRC MADRID CONFERENCES, Madrid, Spain. July 19-20, 2014
- KhiriKhan, P., Pasunon, P., Chantuk, T., & Sombultawee K., (2014). The Analysis of Relationship between Employment Requirement and Types of Job: The Effect on Welfare Allocation for the Elder in Hua Hin District. IEDRC MADRID CONFERENCES, Madrid, Spain. July 19-20, 2014
- Chantuk. T. (2013). Behavior which Promoted Health Condition of Elders in Urban Areas: Effect of Social Management in Thailand. The Inaugural Asian Conference on Society, Education & Technology ณ เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น
- Chantuk. T. (2013). Synthesis of Legal Provisions and a Financial Feasibility Study on the Investment Project of Serviced Apartment Business around the Court in Amphur Hua Hin, Prachuap Khiri Khan Province. The Inaugural Asian Conference on Society, Education & Technology ณ เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น
- Chantuk. T. (2013). Feasibility Analysis of Investment Project on Housing Development in Thailand with Valuation Technique based on Economy Factor. The Inaugural Asian Conference on Society, Education & Technology ณ เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น
- Chantuk. T. (2013). PREDICTION OF MARKET SITUATION FOR STUDYING ELDER CONSUMERS' HEALTH CARE PRODUCT USAGE BEHAVIORS IN MEDICAL CLINICS IN THAILAND. The Inaugural Asian Conference on Society, Education & Technology ณ เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น
- Chantuk, T. (2013). Integrated Marketing Communication affect to behavioral decision on herbal beauty products of female's elderly in Western Thailand. The Asian Network for Public Opinion Research is pleased to announce the addition of three colloquiums to its conference in Seoul this November. All three will take place Thursday, November 21, 2013. ณ เมืองโซล ประเทศเกาหลีใต้

Chantuk. T. (2012). Developing an Investment Project in Real Property Development on Vacant Land into a Cultural Attraction to Promote Local Economic Sustainability of Uoo - Thong, Suphan Buri. the Second Asian Conference on Asian Studies ณ เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 1 – 3 มิถุนายน 2555

และอื่นๆ

3.2 บทความวิชาการ

ปรีณธ์ ชินโชติ และ อีระวัฒน์ จันทิก. (2558). ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดการความรู้ ในการลดระดับความเปราะบางในการเรียนของนักศึกษา. Veridian E-Journal, Slipakorn University, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2558.

อีระวัฒน์ จันทิก. (2555). การออกแบบโปรแกรมเศรษฐศาสตร์จุลภาคด้วยการวิจัยในชั้นเรียน. วารสารปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2555)

และอื่นๆ

งานวิจัยที่กำลังดำเนินการ

- ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาอาชีพชุมชนตามอัตลักษณ์หมู่บ้านมุสลิมด้วยศูนย์บริหารจัดการบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ ปี 2558 (ทุนวิจัยจากสกว.) *กำลังดำเนินการ*
- ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาผลกระทบจากการเปิดเสรีทางด้านการศึกษาของอาเซียนต่อการจัดการการศึกษาเอกชนไทย งบประมาณ ปี 2557 – 2558 (ทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน) *ดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*
- ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาความเป็นไปได้โครงการลงทุนพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางसनทางการ อำเภอเชียงคาน งบประมาณ ปี พ.ศ. 2557 (ทุนวิจัยจากกลุ่มนักธุรกิจเอกชน) *ดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*

- ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาความเป็นไปได้โครงการลงทุนพัฒนาพื้นที่เป็น Community Mall อำเภอตอตนุมน งบประมาณ ปี พ.ศ. 2557 (ทุนวิจัยจากกลุ่มนักธุรกิจเอกชน) *ดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*
- ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาเขตการค้าพิเศษ จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2557 (ทุนวิจัยจากหอการค้าจังหวัดหนองคาย) *ดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*
- ชื่อโครงการวิจัย การจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์วัฒนธรรม จังหวัดหนองคาย) งบประมาณ ปี พ.ศ. 2557 (ทุนวิจัยจากหอการค้าจังหวัดหนองคาย) *ดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*
- ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการชุมชน แบบมีส่วนร่วม เพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีอัตลักษณ์ในพื้นที่ชุมชนหมู่บ้านมุสลิม งบประมาณ ปี พ.ศ. 2557 (ทุนวิจัยจาก สกว.) *ดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*
- โครงการวิจัย แผนงานวิจัย การยกระดับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในภูมิภาคตะวันตกของนักท่องเที่ยวสูงอายุเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทุนมุ่งเป้า งบประมาณปี 2557 จาก วช. และ สกว. *โครงการดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วดำเนินการเรียบร้อยแล้วรอเผยแพร่ผลงานวิจัย*

4. งานบริการวิชาการ

- พ.ศ. 2552 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการต้นกล้าอาชีพในศูนย์ฝึกอบรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- พ.ศ. 2552 คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดทำแผนวิสาหกิจปี 2552 – 2556 องค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2552 คณะที่ปรึกษาจัดทำคู่มือบริหารความเสี่ยงองค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2551 – 2552 คณะทำงานการสำรวจข้อมูลทรัพยากรสุขภาพเชิงพื้นที่ของประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข
- พ.ศ. 2551 -2552 ที่ปรึกษากลุ่มงานข้อมูลทรัพยากรสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

- พ.ศ. 2552 - 2553 อาจารย์ประจำคลินิกนักวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- พ.ศ. 2555 - ปัจจุบัน ที่ปรึกษาและนักวิจัยร่วมด้านการจัดการคุณภาพศูนย์สิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน ที่ปรึกษาด้านการวิจัยและสถิติ การวิเคราะห์โครงการลงทุน การจัดการและการตลาด บริษัท ทีมีอีคอน แมเนจเม้นท์ จำกัด
- พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าทีมที่ปรึกษาเชิงลึก โครงการพัฒนาการตลาดผู้ประกอบการ SME สู่อเซียน ของศูนย์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม